<u>የደስታጎዳና</u>

በዶ/ርአብዱራህማንአሸይህ

በአላህስምእጅግበጣምሩህሩህእናአዛኝበሆነው፡፡ምስጋናለአላህይገባውለአለማትጌታለሆነው፡፡የአላህ (ሰ.ወ) እዝነትናሰላምበተከበሩትነብዩመሐመድ፣በቤተሰቦቻቸውእንዲሁምበባልደረቦቻቸውምላይይውረድ፡፡ ከዚህበመቀጠልትንሽደቂቃዎችንወስደህይህችንአነስተኛፅሁፍበምታነብጊዜዘውታሪደስታምንማለትእንደሆነናእንዴትእንደሚገኝትረዳለህ፡፡ለማንበብእናፍርድለመስጠት (ለመወሰን) አትቸኩልበእርግጥምገለጥገለጥያደረገሰውአላነበበም!

በመጀመሪያይህእኛየምንኖርበትአለምውብእናስለሱልናስተነትንእናልናሰላስልየሚገባውነው፡፡ በእሱውስጥያሉትፍጥረታትንበማየትብሩህአዕምሮላለውናአስተዋይለሆነሰውአለምበራሱፈጣሪለመኖሩትልቅምልክትነው፡፡ እንዲሁምበእሱውስጥባሉእኛበምናያቸውትልልቅበሆኑት (እንደኮከብእናጋላክሲ) ወይምደግሞእኛበማናያቸው (እንደአቶምባሉት)ክፍሎቹመካከልያለውጥብቅትስስርፈጣሪለመኖሩግልጽ ማስረጃነው፡፡የፈጣሪህይል፣ ችሎታእናጥበቃባይኖራቸውሁሉምተንገዳግደውይበታተኑነበር፡፡ ነገርግንሁሉምስርአታቸውንናመስመራቸውንጠብቀውበተደነገገላቸውመስመርይጓዛሉ፡፡

አላህ (ሰ.ወ) እንዲህብሏል፡-

لَا الشَّمْسُ يَنبَغِي لَهَا أَن تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ[٣٦:٤٠]

***"ፀሐይጨረቃንልትደርስበትአይገባትም፡፡ሌሊትምቀንን (ያለጊዜው) ቀዳሚአይኾንም፡፡ሁሉምበመዞሪያቸውውስጥይዋኛሉ፡"* (ያሲን 40)**

ይህፍጥረተአለምየፈጠረውጌታእስከፈቀደለትጊዜድረስስርዓቱንጠብቆየሚጓዝሲሆንጊዜውብደረሰዓትደግሞበአላህ (ሰ.ወ) ትዕዛዝበሚከሰተውእንከንስርዓቱተዛብቶበመፈራረስዘላለማዊውንየመጪውአለምህይወትይጀምራል፡፡

አላህ (ሰ.ወ) እንዲህብሏል፡-

إِذَا السَّمَاءُ انفَطَرَتْ۝ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انتَثَرَتْ۝وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ۝وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ

***"ሰማይበተሰነጠቀችጊዜ፤ከዋክብትምተበታትነውበወደቁጊዜ፤ባሕሮችምበተከፈቱናበተደበላለቁጊዜ፤ መቃብሮችምበተገለባበጡና (ሙታን) በተነሱጊዜ፤"*(አልኢንፊጧር 1-4)**

የዚህንአለምአፈጣጠርከማስተዋልበኋላወደአዕምሮየሚመላለሰውቀጣዩጥያቄ"ፈጣሪይህንንሁሉመፍጠሩለምንይሆን?"የሚልነው፡፡ "እንዲሁለከንቱእናለጨዋታነው?"…

•

•

•

•

የ1ሰውልጅ በባህሪውበህይወቱጉዳይሙሉጉዳዩንለማስፈፀምእሱእራሱየሚፈልገውሁኔታእናጥቅሙንባማከለመልኩእንጂአይንቀሳቀስም፡፡ አላህ (ሱ.ወ) ከዚህየጠራነው፡፡አዎአላህ (ሱ.ወ) አንድንነገርለከንቱከመፍጠርየጠራነው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴿﴾فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۖ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ﴿﴾

***«የፈጠርናችሁለከንቱመኾኑንእናንተምወደኛየማትመለሱመኾናችሁንጠረጠራችሁን (ለከንቱየፈጠርናችሁመሰላችሁን)፡፡ የእውነቱምንጉስአላህከፍተኛንትተገባውከእርሱሌላአምላክየለም፡፡የሚያምረውዐርሽጌታነው፡፡»* (ሙዕሚኑን 115-**116)

አላህ (ሱ.ወ) ይህንንዓለምከነፕላኔቶቹ፣ከነኮከቦቹ፣ሰማዩንም፣ምድሩንምየፈጠረውአሰላስለንናአስተንትነንይህንንሁላማን ነውያስገኘው?ማንነውየፈጠረው?ወደሚልምክንያታዊጥያቄእንድንገባነው፡፡
ታድያብሩህልብናአስተዋይአዕምሮያለውሰውትክክለኛውንየፍጡራንንፈጣሪለመተዋወቅይጣጣራል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَٰذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ [٣:١٩١]

***“(እነርሱም) እነዚያቆመው፣ተቀምጠውም፣ በጎኖቻቸውተጋድመውምአላህንየሚያወሱበሰማያትናበምድርአፈጣጠርምየሚያስተነትኑ፡- «ጌታችንሆይ! ይኸንበከንቱአልፈጠርከውም፤ጥራትይገባህ፤ከእሳትምቅጣትጠብቀን» የሚሉናቸው፡፡”*(አልኢምራን 191)**

ይህንንአለምከምንምያስገኘውጌታግዜው ሲደርስእንዲበቃውአድርጐሌላኛውንትክክለኛውንናዘውታሪውንአለምእንዲተካያደርጋል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۚ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَا ۚ إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ [٢١:١٠٤]

“***ለመጽሐፎችየኾኑገጾችእንደሚጠቀለሉሰማይንየምንጠቀልልበትንቀን (አስታውስ)፡፡ የመጀመሪያንፍጥረትእንደጀመርንእንመልሰዋለን፡፡ (መፈጸሙ) በእኛላይየኾነንቀጠሮቀጠርን፡፡እኛ (የቀጠርነውን) ሠሪዎችነን፡ ፡”***(አንቢያዕ 104)

አንተየሰውልጅሆይ! አንተግንእንደገናስለመቀስቀስ፣ሒሳብስለመደረግእናጀነትወይምጀሀነምስለመመንዳትትጠራጠራለህ፡፡ አንተንከሌለህበትያስገኘህጌታከሞትክበኋላእንደገናመመለስእናመቀስቀስቻይነው፡፡ይህለሱገርነው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ ۚ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ [٣٠:٢٧]

“እርሱምያመፍጠርንየሚጀምርከዚያምየሚመልሰውነው፡፡እርሱም (መመለሱ) በእርሱላይበጣምቀላልነው፡፡ ለእርሱምበሰማያትምበምድርምከፍተኛባሕርይ (አንድነትናለእርሱብጤየሌለውመኾን) አልለው፡፡እርሱምአሸናፊጥበበኛነው፡፡ ”(አርሩም 27)

እስኪበዙሪያህያሉትንየደህዩ፣የደረቁእናየተሰነጣጠቁመሬቶችንተመልከት፡፡ በዚህሁኔታየህይወትፋናሳይታይበትቀናትናወራትካለፉበኋላዝናብሲዘንብበት በየአይነቱየሆኑቡቃያዎችንያበቅላል፡፡ ፈጣሪይህንየሚያደርገውአንተየማትጠረጥረውንናየማታውቀውንየሞተንመልሶማስገኘትእንደሚችልሊያስገነዝብህነው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنَّكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ ۚ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتَىٰ ۚ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ [٤١:٣٩]

“አንተምድርንደረቅኾናማየትህምከምልክቶቹነው፡፡በእርሷምላይውሃንባወረድንጊዜ (በቡቃያዎችዋ) ትላወሳለች፡፡ትነፋለችም፡፡ ያሕያውያደረጋትጌታበእርግጥሙታንንሕያውአድራጊነው፡፡እነርሱበነገሩሁሉላይቻይነውና፡፡”(ፉስሲለት 39)

<u>ደስታ</u>

ደስታማለትምንማለትእንደሆነታውቃለህን?ደስታማለትውስጥህየምታገኘውናበውጫዊከስተቶችጥገኛያልሆነ፥ በስራእርካታእናበአስተሳሰብላይየተገነባስሜትነው፡፡ሁሉምሰውሊያስፈፅመውየሚፈልገውአላማናእቅድይኖረዋል፡፡ ይህንንአላማከግብለማድረስበሚያደርጋቸውእያንዳንዱየስኬትደረጃዎችየደስታስሜትንበውስጡያስተናግዳል፡፡ የስነአስተዳዳግእናየስነሕይወትምሁራኖችደስታንእንደሚከተለውይገልፁታል፡- “ደስታቀጣይነትያለውውስጣዊየእርጋታ፣የድምቀት፣ የእረፍትእናየስክነትስሜትነው፡፡” ይህውስጣዊየርካታስሜትሁልጊዜህይወትንናየህይወትንኢጋጣሚዎችበበጎመልኩየመረዳትውጤትነው፡፡

-

<u>ደስታለሶስትይከፈላል</u>

<u>አንደኛውደስታ</u>፡-የተሳሳተየውሸትእናጊዜያዊደስታ፡፡ይህየደስታአይነትየውጫዊማሳመሪያዎችእናብልጭልጮችውጤትነው፡፡ ብዙሰዎችአደንዛዥእፆችንናአስካሪመጠጦችንበመጠቀምደስታየሚመጣይመስላቸዋል፡፡ እኚህሰዎችወደአደንዛዥእፅእናአስካሪመጠጥፊታቸውንያዞሩትከዱንያጭንቀትእናጣጣሽሽትእንዲሁምደስታንፍለጋነው፡፡ ይህንያደረጉበትምክንያትምደስታየሚገኘውያሉበትንመራርተጨባጭበመርሳትነውብለውስላመኑነው፡፡

ነገርግንእነዚህሰዎችበመጨረሻእራሳቸውንልክከበርሃግለትበእሳትእርዳታእናከለላእንደሚጠይቅሰውእንኳንደስታንሊያገኙቀርቶህይወታቸ ውንበስቃይናበመከራሲመሩይታያሉ፡፡ይህየሚሆንበትምክንያትአደንዛዥእፆችእናአስካሪመጠጦችየሚያመጡትደስታየውሸት፣ አርቴፊሺያልእናዘላቂነትየሌለውእፆቹበማለቃቸውየሚያልቅስለሆነነው፡፡

ኸረእንደውምየእነሱተፅዕኖከማለቁጋርበፊትየነበረበትጭንቅእናህዘንሲመለስበት፥ እንዲሁምበእፆቹያገኘየነበረውየደስታስሜትከመወገዱምጋርየባሰናየከፋስሜትውስጥይወድቃል፡፡ በመጨረሻምእራሱንማላቀቅበማይችልበትእናለበሽታበሚዳረግበትመልኩየእነዚህእፆችምርኮኛሆኖታገኘዋለህ፡፡ ከዚህምበባሰመልኩወደአፀያፊየወንጀልአለምውስጥይዘፍቃል፡፡

<u>ሁለተኛውየደስታአይነት</u>፡-
ግቦችንእናአላማዎችንከማሳካትጋርተያይዞየሚመጣየደስታአይነትሲሆንልክእንደአንደኛውግቡከተሳካከተወሰነነዜበኋላደስታውይወገዳል፡፡
ነገርግንከአንደኛውበተለየመልኩተከትለውየሚመጡጣጣዎችአነስተኛናቸው፡፡
ምክንያቱምከአደንዛዥእፅምጋርሆነከአስካሪመጠጥጋርያልተቆራኘስለሆነነው፡፡ነገርግን ግቡከተሣካበኋላአወዛጋቢጥያቄይነሳል፡፡
ከዚህበመቀጠል ምንድነው?ይህጥያቄበራሱለሌላጭንቀትናሀዘንመነሻይሆነዋል፡፡

<u>ሶስተኛውየደስታአይነት</u>፡- ትክክለኛው፥ዘውታሪየሆነው፥በሁሉምየህይወትአጋጣሚዎችየማይለየውየሆነየደስታ አይነት ነው።
በደስታምሆነበቁጣ፣በጤንነትምሆነበህመም፣በድህነትምሆነበድሎት፣ዱንያዊጥቅምባገኘምይሁንባጣሰዓትከሱጋርየሚዘወትርነው፡፡
ይህየደስታአይነትልቅበሆነውዴታእናበጠንካራኢማንላይየተገነባየልብእርጋታእናየመንፈስስክነትውጤትነው፡፡

- ❖ **ትክክለኛውንደስታትፈልጋለህን?**

ይህጥያቄአስገራሚሊሆንይችላል፡፡መልሱምከመመለሱበፊትየታወቀሊሆንይችላል፡፡**“አዎንእፈልጋለሁ፥ ቀንከሌትየምለፋውእሷንለማግኘትነው፡፡”**ነገርግንሁሉም ሰውእሷንለማግኘትየተለያየስልትእናዘዴንይጠቀማል፡፡
ከነሱመካከልደስታንንብረትእናሀብትበማከማቸት አገኛለሁ ብሎየሚያስብአለ፡፡ሌላውደግሞበስልጣንናበሹመት፤
ሌላውደግሞክብርንበማግኘትአናታዋቂበመሆን፤ሌላውደግሞጓደኛበማብዛትናእነሱዘንድተቀባይነት በማግኘትከዚህምሌላወዘተ፡፡
ነገርግንፍላጐቱእናአላማውየተሳካለትንሁሉ“ትክክለኛስትመኘየነበረውንደስታአግኝተሀልወይብለህ”ብትጠይቀው“አላገኘሁም”ነውመልሱ፡፡ለምን?

ይህየሆነበትምክንያትትክክለኛደስታየሚገኘውቀጣይነትካለውየመንፈስእርካታእናዘውታሪነትካለውየልብስክነትሰለሆነነው፡፡
ይህንንለማግኘትደግሞቀጥዬየማብራራልህንየደስታማግኛመንገዶችከልያዝክበስተቀርመሬትንየሚያህልወርቅባለቤትብትሆንእንኳንአትችልም፡፡ “አልጋንልትገዛትችላለህነገርግንእንቅልፍንመግዛትአትችልም” እንደሚባለውማለትነው፡፡

ለእያንዳንዱሰውምኞቱእናህልሙገንዘብመሰብሰብምይሁንክብር፣ዝናእውቅናናስልጣንማግኘትተሳካእንበል፡፡
ከዛስምንድነውቀጣዩ?ይህጥያቄነውማንኛውንምበህይማኖቱጠንካራያልሆነሰውወይምህይማኖቱንተፈጥሮንየሚፃረርእናጤነኛአስተሳሰብንየማያበረታታበመሆኑምክንያትእርግጠኛነትንእናመተማመንንያጣሰውንደስተኛየሆነኑሮእንዳይኖርእናየተጨነቀኑሮእንዲኖርየሚያደርገው፡፡
ምክንያቱምምኞቱበመሳካቱሁሉምነገርአልቋልብሎየሚያምንያለበትንየማይዋጥተጨባጭለመርሳትአስካሪመጠጥአደንዛዥአፅናሌሎችሰውሰራሽበሆኑነገራቶችየውሸትደስታንለማግኘትይንቀሳቀሳል፡፡

ነገርግንእንዴትይህደስታሊባልይችላል?እዖቹስራቸውእስኪያልቅድረስለትንሽደቂቃዎችየሚቆይደስታ።
ስለዚህያለአግባቡደግመውናደጋግመውመጠቀምይጀምራሉ፡፡ታዲያይህሁሉውድቀትየመጣውማንነቱን፣
ወዴትእንደሚሄድናበየትበኩልእንደሚሄድበሚነግረውትክክለኛውህይማኖትበኩልየሚያገኘውንየተሟላ ደስታበማጣቱነው፡፡

ትክክለኛውንደስታለማግኘትአላህላገራለትሰውገርነው፡፡ሁሉምሰውብሔርን፣ጐሳንናቀለምንባላማከለመልኩማግኘትይችላል፡፡
የትእንደምታገኛትታውቃለህ?መልሱንለማግኘትአትቸኩል፡፡
ያቀረብኩልህንነገርበመቀበልእናእኔባመንኩበትህይማኖትእውነተኛእምነትበማመንመስፈርትለነፍስህእድልስጣትናውስጥገብተህሞክረው፡፡
የሰውልጅእውነተኛንደስታከመፈለግታቅቦአያውቅም፡፡
ይህንንከምንምነገርይበልጥብኛልብሎለሚያስበውነገርሁሉንነገርመስዋትማድረግአለበት፡፡ለመለወጥለነፍሱእድልይስጣት፡፡
ይህንንትልቅግብለማሳካትእጅይስጥ፡፡እሱምየእስልምናህይማኖትንመቀበልነው፡፡ሊገርምህወይምስቀህሊሆንእንደሚችልእገምታለሁ፡፡
አልወቅስህም፡፡ቢሆንምእስልምናንከመሠረቱበመያዝእናከስሜትህበመራቅየምትፈልገውንየተሟላደስታእንደምታገኘዋስትናዬንእሰጥሀለሁ፡፡

በእስልምናለምንትክክለኛውንናየተሟላውንደስታእንደምታገኝታውቃለህ?የስነህይወትምሁራንለደስታየሰጡትንገለፃአስታውስ፡፡
ደስታማለትስለራስህ፣
ስለዱንያዊሕይወትህምሆነስለመጪውአለምሁሉከሚኖርህመልካምአስተሳሰብየመነጨዘውታሪነትያለውውስጣዊየእርጋታ፣የስክነት፣
የድምቀትናየእርካታስሜትነው፡፡

እስልምና እንደአንድህይማኖትለተከታዬቹይህንንሁሉነገርአረጋግጧል፡፡

ስለራስአላህ(ሱ.ወ.)እንዲህብሏል፡-

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا [٣٣:٣٥]

“ሙስሊሞችወንዶችናሙስሊሞችሴቶች፣ምእምናንናምእምናትም፣ታዛዦችወንዶችናታዛዦችሴቶችም፣እውነተኞችወንዶችናእውነተኞችሴቶችም፣ታጋሾችወንዶችናታጋሾችሴቶችም፣አላህንፈሪዎችወንዶችናአላህንፈሪዎችሴቶችም፣መጽዋቾችወንዶችናመጽዋቾችሴቶችም፣ጿሚዎችወንዶችናጿሚዎችሴቶችም፣ (ካልተፈቀደሥራ) ብልቶቻቸውንጠባቂዎችወንዶችናጠባቂሴቶችም፣አላህንበብዙአውሺዎችወንዶችናአውሺዎችሴቶችም፣አላህለእነርሱምሕረትንናታላቅንምንዳአዘጋጅቶላቸዋል፡፡”(አህዛብ 35)

ስለህይወትአላህ(ሱ.ወ.)እንዲህብሏል፡-

كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ۗ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُم ۚ مِّنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ [٣:١١٠]

“ለሰዎችከተገለጸችሕዝብሁሉበላጭኾናችሁ፤በጽድቅነገርታዛላችሁ፤ከመጥፎምነገርታዛላችሁ፤በአላህም (አንድነት) ታምናላችሁ፡፡የመጽሐፉምሰዎችባመኑኖሮለነርሱየተሻለበኾነነበር፡፡ከነርሱአማኞችአሉ፡፡አብዛኞቻቸውግንአመጸኞችናቸው፡፡ ”(አልኢምራን 110)

ስለመጭውአለምአላህ(ሱ.ወ.)እንዲህብሏል፡-

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا [١٨:١٠٧]

“እነዚያያመኑናመልካምሥራዎችንየሠሩየፊርደውስገነቶችለእነሱመስፈሪያናቸው፡፡”(አልከህፍ 107)

ትክክለኛየውስጣዊደስታ፥
ወደመንፈሳዊስክነትእናየሩህእርካታየሚመራእርጋታእናያሳለፍነውየሶስቱመልካምአስተሳሰቦችውጤትእስከሆነድረስደስታንለማግኘትየግድ ቁሳዊነገርንናመንፈሳዊህይወትንየሚያመጣልንናአንዱንከአንዱየማያበላልጥህይማኖትመቀበልይኖርብሀል፡፡

ከዚህበፊትየነበሩእስልምናንየሚፃረሩእናከእስልምናሰዎችንየሚከለክሉስርዓተመንግስታቶችሁሉአንድበአንድአብቅቶላቸዋል፡፡
አሁንየቀረውየሶሺዬትሕብረትእንዲሁምበራሱመንገድአለምንተቆጣጥሪያለሁብሎየሚፎክረውያሁኑካፒታሊስትስርዓትእንደቀዩሞዎቹይፈ ራርሳሉ፡፡በተጨባጭምየመፈራረስምልክትይታይባቸውጀምሯል፡፡
ይህየሚሆንበትምክንያትስርዓቶቹጐዶሎበሆነውየሰውልጅአስተሳሰብእናበግለሰቦችአይታስለተገነባነው፡፡ “ ትንሽንነገርአስታውሰህብዙነገርእረስተሀል ” የሚባለውአባባልይገባቸዋልባይነኝ፡፡

ይህበእንዲህእንዳለእንደ አጠቃላይስናየውአብዛኛውስርዓትየተዘረጋውጥቅምንለማጨድእናፍላጐታቸውንለማረጋገጥነው፡፡
እኚህስርዓቶችግለሰቦችንከህዝብየሚያስበልጡወይህዝብንከግለሰብልክባለፈመልኩየሚያስበልጡወይምደግሞቁሳዊሕይወትንከመንፈሳዊወ ይምበአገልባጩየሚያስበልጡናቸው፡፡እስልምናበእነዚህመካከልሁሉሚዛነኛእናመካከለኛነው፡፡እስኪ.ይህንንየአላህ (ሱ.ወ)
ቃልተመልከት:-

وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِّتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا

“እንደዚሁም (እንደመራናችሁ) በሰዎችላይመስካሪዎችልትሆኑናመልክተኛውምበናንተላይመስካሪይሆንዘንድሚዛናዊ ህዝቦችአደረግናችሁ፡፡”(በቀራ 143)

እስኪየአላህመልዕክተኛ (ሰ.ዐ.ወ) ለባልደረባቸውአብደላህኢብኑኡመር (ረ.ዐ) የመከሩትንአስተምህሮተመልከት “ አንተአብደላህሆይ! ቀኑንእየፆምክእንደምትውል እናለሊቱንእየሰገድክእንደምታድርወሬደርሶኛል” አብደላህም፡- አዎንትክክልነውአላቸው፡፡እሳቸውም፡- “ እንዲህአታድርግአንዳንድቀንእየፆምክአንዳንድቀንአፍጥር፡፡ከሌሊትምየተወሰነውንእየሰገድክሌላውንተኛ፡፡ሰውነትህ፣ ዓይንህእንዲሁምባለቤትህባንተላይመብትአላቸው፡፡”(ቡኻሪዘግቦታል)

ለማቴሪያሊዚሞችእነዝያሕይወትንከቁሳዊማለትምተክለሰውነትንከመገንባትወይምራስንበምግብ፣በመጠጥ፣በልብስ፣ በሴትወይምበመጓጓዣስሜታቸውንከማርካትባልዘለለመልኩለሚያስቡሰዎችስለመንፈሳዊሕይወትማሰብእናማስተንተንአይታሰብም፡፡ መንፈስናጉደዬችንመዘንጋትደስታንያስገኛልእንዴ?በጭራሽሊሆንአይችልም፡፡ ይህቢሆንኖሮማበገንዘብበክብርምይሁንበእውቅናየዱንያንቅጥምያገኙሁላራሳቸውንሲያጠፋባላየናቸውነበር፡፡ እስኪሚልየነሮቹንናየፈለጉትንየዱንያጥቅምማግኘትየሚችሉትንእንደክርስቲናእናናሲስያሉትንሰዎችተመልከቱ። ለሷተብሎበተዘጋጀውፕሮግራምላይየተደረገላትንቃለመጠየቅተመልከት፡፡አንቺከአለምሴቶችአንደኛሐብታነሽን?እሷም “ አዎን፡፡ በዛውምመጠንከዓለምአንደኛመከረኛእናምስኪንሴትነኝ፡፡” እስኪይህንንእንዴትልትልቻለችብለህራስህንጠይቅ፡፡ እኔበበኩሌመንፈሳዊውንዓለምስለረሳችእናነፍሷንመንከባከብ ስላቃታት ነውብዬአምናለሁ፡፡መንፈስዋንበሽተኛአደረገቻት፡፡ ህክምናውቀላልሆኖሳለነፍሷንአደከመቻት፡፡

በተጨማሪምለምንድንነውበኑሮደረጃከፍያሉእንደአውሮፓያሉበተለይምበጣምሀብታምበሚባሉሀገራቶችልክእንደስካንዲኔቪያእናስዊድንየ ራስማጥፋትተግባርየሚበዛው?ይህበእንዲህእንዳለሙስሊምሀገራቶችላይድሀከመሆናቸውምጋርየለምማለትባልችልምቁጥሩግንበጣምአናሳ ነው፡፡

F.Filwas እንዲህይላል፡- በምዕራቡዓለምከፍተኛየሆነመንፈሳዊክፍተትአለ፡፡ ይህንንክፍተትከመርሆቻቸውውስጥየትኛውምመርህከአስተምህሮቶቻቸውምውስጥየትኛውምአስተምህሮሊሞሉትናትክክለኛውደስታሊያ መጡአልቻሉም፡፡ ምንምእንኳንኢኮኖሚያዊብልፅግናእናቁሳዊሀብትቢኖራቸውምእንዲሁምየህዝቦቻቸውንቁሳዊፍላጐትማሟላትቢችሉምየምዕራቡዓለምሰ ውሁልጊዜየቅሬታስሜትከውስጡጠፍቶአያውቅም፡፡ ለምንድንነውየምኖረው?ወደየትነውስየምሄደው?ለምን?ጥያቄዎቹንእስካሁንማንምሰውሊያስረዳውአልቻለም፡፡ ነገርገንይህምስኪንሰውመድህኒቱንየሚያገኘውበዚያሚድያዎችየተሳሳተግንዛቤባስጨበጡትሀይማኖትላይመሆኑንአላወቀም፡፡

አሁንግንብርሀንመፈንጠቅጀምሯል፡፡ጎህእየቀደደነው፡፡ምንምእንኳንትንሽቢሆኑምእስልምናንየተቀበሉየምዕራቡአለምሰዎችእየታዩነው፡፡ አሁንአንድየምዕራቡአለምሰውእዛውበአገሩላይእስልምናንይዘውበሚተገብሩወንድ፣ሴትናህፃናት ላይማየትጀምሯል፡፡

ሰውነታችንበምግብእንደሚቀለበውሩሀችንንምበቀለቧልናጠግባትይገባናል፡፡ሩሀቀለብካላገኘችትታመማች፡፡የሷህመምጭንቀት፣ሀሳብ፣ ርካታማጣትእናመከራንማሰብናቸው፡፡እሷንማጥገብማለትበአላህ ማመን፣ከሞትበኋላበመቀስቀስ ማመን፣በመጨረሻቀን ማመን፣ በመመንዳት ማመን፣በሒሳብ ማመን፣በኢማንእራስንመሰነቅ፣በኢማንላይእርግጠኛመሆን፣አላህያዘዘውንአምልኮበመፈፀም፣ ቀልብንበሚያፋፋእናበሚያረጋጋከኢማንጋርበሚገናኙጥሩስነምግባራትመታነፅናቸው፡፡ በኢማንምክንያትአካለትላይበሽታከሚያመጡትጭንቀትእናሀሳብሩህነፃትወጣለች፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللَّهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ [١٣:٢٨]

“(እነሱም) እነዚያያመኑልቦቻቸውምአላህንበማውሳትየሚረኩናቸው፡፡ንቁ! አላህንበማውሳትልቦችይረካሉ፡፡”(አረዕድ 28)

ይህነውእንግዲትክክለኛሙስሊምየሚሰማውስሜት፡፡እስኪከእስልምናመሪዎችመካከልየሆኑትኢብኑተይሚያታስረው፣ተንገላተው፣ተቀጥቅጠውእንገድልሀለንእየተባሉበደማስቆእስርቤትታስረውበሚገኙበትሰዓትየሚሉትንስሙ “ ጠላቶቼእኔንሊጐዱአይችሉም፡፡ ምክንያቱምየኔጀነትእናደስታውስጤነው፡፡ስጓዝከኔሳይነጠልአብሮኝየሚቆይነው፡፡ እስርቤትቢከቱኝለኔጌታዬንየማመልክበትገለልታስፍራነው፣ቢገድሉኝምለኔየምመኘውሰመዓትነትነው፣ከሀገሬቢያባርሩኝምለኔጉብኝትነው፡ ፡”

አንድበሞትእየተስፈራራያለእስረኛይህንንመናገሩአያስገርማችሁም፡፡ይህንንየሚሰራውትክክለኛኢማንነው፡፡እሱበሁሉምሁኔታደስተኛነው፡ ፡እስልምናላመነበትእናጥብቅአድርጎለያዘውሰውየሩህንደስታእናየነፍስንእርጋታያጐናፅፋል፡፡ የዚህሀይማኖትውጤትየሆነውንትክክለኛሙስሊምበሁሉምአጋጣሚዎችላይደስተኛሁኖታየዋለህ፡፡በጤንነትምሆነበሕምም፣ በድህነትምሆነበሀብትእንዲሁምበአማንምሆነሰላምበደፈረሰበትሰዓትደስታውአይሸሸውም፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُم مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴿﴾أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ

“እነዚያንመከራ፤በነካቻቸውጊዜ «እኛለአላህ፤ነንእኛምወደርሱተመላሾች» ነንየሚሉትን (አብስር)፡፡ እነዚያበእነርሱላይከጌታቸውየኾኑምሕረቶችችሮታምአልሉ፡፡እነርሱም (ወደእውነት) ተመሪዎቹእነርሱናቸው፡፡”(በቀራህ 156-157)

የአላህመልዕክተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- *“ የሙዕሚንነገርበጣምይገርማል፡፡ሁሉምነገርለሱበጎነው፡፡ ይህደግሞለሙዕሚንእንጂለሌላየተሰጠአይደለም፡፡የሚያስደስትአጋጣሚሲያገኜጌታውንያመሰግናል፡፡ይህለሱጥሩነው፡፡ መጥፎአጋጣሚሲያጋጥመውደግሞይታገሳል፡፡ይህምለሱጥሩነው፡፡”* (ሙስሊምዘግቦታል)

ከእስልምናጋርመተዋወቅህእንዲሁምትዕግስትእናእርጋታየሚባሉአስተምህሮቶቹጭንቀትንያስረሱሀል፡፡ ካለህበትየተስፋመቁረጥስሜትወደብሩህዊእናተስፋወዳለውስሜትይከትሀል፡፡በሀዲሰልቁድስአላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል “ እኔባሪያዬበሚገምተኝመልካምምኞቱበኩልነኝየፈለገውንይመኝ ....”

እዚህጋርመነሳትያለበትነጥብእስልምናተከታዬቹንበምንኩስናወይምከዱንያሙሉ በሙሉመቋረጥንአያዝም፡፡ ነገርግንያለውንዱንያውንትክክለኛውንደስታለማግኘት እንዲጠቀምበትያበረታታል፡፡ ባለሥልጣንከሆነሥልጣኑንለመኮፈስሳይሆንሀይማኖቱንለማስፋፋትእናየሚያስተዳድራቸውንሰዎችደስተኛለማድረግይጠቀመው፡፡

የአላህመልዕክተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህብለዋል፡- “ሁላችሁምጠባቂዎች ናችሁ።ከምትጠብቁትነገርላይምትጠየቃላችሁ፡፡መሪጠባቂነው፡፡ ከሚጠብቀውምነገርላይይጠየቃል፡፡ባልበቤተሰቡላይጠባቂነው፡፡ከሚጠብቀውምነገርላይይጠየቃል፡፡ሚስትበቤተሰቧላይጠባቂናት፡፡ ከምትጠብቀውምነገርላይትጠየቃለች፡፡አገልጋይበአሰሪውንብረትላይጠባቂነው፡፡ከሚጠብቀውምነገርላይይጠየቃል፡፡” (ቡኻሪዘግቦታል)

የክብርናየልቀናባለቤትየሆነሰውክብሩንየአላህ (ሱ.ወ) ዲንለማስፋፋትእናየሙስሊሞችንጉዳይለማውጣትያውለው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል:-

مَّن يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُن لَّهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا ۖ وَمَن يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُن لَّهُ كِفْلٌ مِّنْهَا ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيتًا [٤:٨٥]

"መልካምመታደግንየሚታደግሰውለእርሱከርስዋዕድልይኖረዋል፡፡ መጥፎመታደግንምየሚታደግሰውለእርሱከርስዋድርሻይኖረዋል፡፡አላህበነገሩሁሉላይቻይነው፡፡"(አንኒሳዕ 85)

ሀብታምየሆነሰውሀብቱንበአላህመንገድላይእናየወንድሞቹንችግርበመቅረፍይጠቀምበት፡፡ ገንዘብያለውሰውትክክለኛደስታንየሚያገኘውበመለገስእናበመስጠትእንጂቆጥቋጣበመሆንአይደለም፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ۝ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

"እነዚያምበገንዘቦቻቸውላይየታወቀመብትያለባቸውየኾኑት፡፡ለለማኝከልመናለሚከለከልም (መብትያለባቸውየኾኑት)፡፡ "(አልመዓሪጅ 24-25)

የአላህመልዕክተኛ (ሰ.ዐ.ወ) የሀብትንመጨረሻሲያብራሩእንዲህይላሉ፡- የአደምልጅሀብቴሀብቴይላልሳ! የአደምልጅሆይበልተሀውከጨረስከው፣ለብሰሀውካለቀው ወይምደግሞሶደቃአውጥተህለአኼራህካስቀመጥከውውጭላንተየሚሆንሀብትአለህን?

እኒህሰውናቸውእንግዴየሙስሊሞችመሪናእናአይነታ፡፡ሁሉምሙስሊምየሳቸውንታሪክለህይወቱመመሪያሊያደርግይገባል፡፡

አቡዘር (ረ.ዐ) እንዲህይላል:- በመዲና በርሃ ላይ ከረሱል(ሰ.ዐ.ወ) ጋር እየሄድን ሳለ ኡሁድ ተራራ ጋር ደረስን፡፡ "አንተ አቡዘር ሆይ!" አሉኝ፡፡ "አቤት" አልኳቸው። ኡሁድን የሚያክል ወርቅ ቢኖረኝ አንድ ዲናር እንኳን አንድ ወይም ሶስት ለሊት እኔ ዘንድ እንዲቀመጥ አልፈልግም። በአላህ መንገድ የምጠቀመው አልያም ለአላህ ባሪያዎች የምለግሰው እንዲህእንዲህ እንዲህ የሚያክል ሲቀር(በቀኛቸው፣ በግራቸው እና በኋላቸው እያሰመሩ)። ከዛም ሄድ አሉና "ሃብታሞች እንዲህ እንዲህ እንዲህ ያደረገ ሲቀር(በቀኛቸው፣ በግራቸው እና በኋላቸው እያሰመሩ) የውመል ቂያማ ድሃዎች ናቸው። እነሱ ደግሞ በጣም ትንሽ ናቸው...።"(ሶሂህ ቡኻሪ)

እስልምናየዘረጋውስርዓትለሚቀበለውእናአጥብቆለሚይዘውሰውትክክለኛውንደስታበአጭርጊዜውስጥየሚያረጋግጥነው፡፡ ይህየሚሆነውአስተምህሮቶቹንበመከተል፣ትዕዛዛቶችንበመተግበርእናክልከላዎችንበመከልከልነው፡፡ ትዕዛዞችናክልከላዎችነፃነትንለመግፈፍእናለማጣበብየታሰቡሳይሆንትክክለኛደስታማግኛመንገዶችናቸው፡፡ እነዚህትዕዛዛትእናክልከላዎችበዚህዓለምላይባለንግንኙነትወዲያውየምናገኛቸውወይምወደፊትበአኼራየምናገኛቸውንጥቅማቅሞችያዘሉና ቸው፡፡

እነዚህንትዕዛዛትእናክልከላዎችራስህላይበጥብቅመርምራቸውናጠቃሚመሆንአለመሆናቸውንተመልከት፡፡

ለምሳሌያህል፡-

1. ***<u>አራጣ</u>*** - አላህ (ሱ.ወ) ስለአራጣእንዲህብሏል:-

   يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ [٢:٢٧٨]

   "እናንተያመናችሁሆይ! አላህንፍሩ፡፡ከአራጣምየቀረውንተዉ፡፡አማኞችእንደኾናችሁ (ተጠንቀቁ)፡፡" (በቀራ 278)

   አራጣማለትበግፍየሰዎችንገንዘብመበዝበዝእንደሆነአስተዋይለሆነሰውአይጠፋውም፡፡አራጣአፀያፊየስግብግብነትአይነትነው፡፡ በኢኮኖሚምበኩልስናየውሀብትበተወሰኑሰዎችእጅብቻእንዲወሰንያደርጋል፡፡በህዝቡመካከልምከፍተኛየመደብልዩነትያመጣል፡ ፡

2. ***<u>ዝሙት</u>*** - ዝሙትየተንሰራፋበትንየምዕራቡአለምብንመለከትየበሽታአይነትእንደአባላዘርእናኤድስያሉተዛማጅበሽታዎችየሀገርጉዳይሆኗል፡፡ አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል:-

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَا ۖ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا [١٧:٣٢]

"ዝሙትንምአትቅረቡ፡፡እርሱበእርግጥመጥፎሥራነውና፡፡መንገድነቱምከፋ!"(ኢስራዕ 32)

የአላህመልዕክተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡፡"

በአንድመህበረሰብውስጥወንጀሎቻቸውንበገሀድመስራትእስኪጀምሩድረስአደጋዎችናችግሮችአይከሰቱም፡፡

የዚያንጊዜከነሱበፊትተከስቶየማያውቅወረርሽኝእናረሀብይከሰታል ....." (ኢብኑማጀህዘግቦታል)

3. <u>**አስካሪመጠጥመጠጣት**</u>-

ከኢኮኖሚያዊእናማህበረሰባዊጥፋትባለፈጤናላይየሚያስከትለውንከፍተኛእክልየጤናባለሙያዎችአረጋግጠዋል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ ۖ فَهَلْ أَنتُم مُّنتَهُونَ

"እናንተያመናችሁሆይ! የሚያሰክርመጠጥቁማርምጣዖታትምአዝላምምከሰይጣንሥራየኾኑእርኩሰብቻናቸው፡፡

(እርኩሰን) ራቁትምልትድኑይከጀላልና፡፡

ሰይጣንየሚፈልገውበሚያሰክርመጠጥናበቁማርበመካከላችሁጠብንናጥላቻንሊጥልአላህንከማውሳትናከስግደትምሊያግዳችሁብቻነው፡፡ታዲያእናንተ (ከእነዚህ) ተከልካዮችናችሁን(ተከልከሉ)፡፡" (ሱረቱልማኢዳ 90-91)

4. <u>**የአሳማስጋሙብላት**</u>፡- በዚህምበኩልየአሳማስጋአስከትሎየሚያመጣውንበሽታዎችየህክምናበለሞያዎችዘርዝረዋል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَن تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ۚ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ ۗ الْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ ۚ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِّإِثْمٍ ۙ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ [٥:٣]

"በክት፣ፈሳሽደምም፣የእሪያ (አሣማ) ሥጋም፣በርሱከአላህ (ስም) ሌላየተነሳበትም፣የታነቀችም፣ተደብድባየተገደለችም፣ተንከባላየሞተችም፣በቀንድተውግታየሞተችም፣ከርቧአውሬየበላላትም (ከእነዚህበሕይወትደርሳችሁ) ያረዳችሁትብቻሲቀርለጣዖታትምየታረደውበአዝላምምዕድልንመፈለጋችሁበእናንተላይእርምተደረገ፡፡ ይህድርጊትአመጽነው፡፡ዛሬእነዚያየካዱትከሃይማኖታችሁተስፋቆረጡ፡፡ስለዚህአትፍሩዋቸው፡፡ፍሩኝም፡፡ ዛሬሃይማኖታችሁንለናንተሞላሁላችሁ፡፡ጸጋዬንምበናንተላይፈጸምኩ፡፡ ለእናንተምኢስላምንከሃይማኖትበኩልወደድኩ፡፡በረኃብወቅትወደኃጢአትያዘነበለሳይሆን (እርምየኾኑትንለመብላት) የተገደደሰውም (ይብላ)፡፡አላህመሓሪአዛኝነውና፡፡"(ማኢዳ 3)

ሙስሊምያልሆነውበለንደንየደምስፔሻሊስትዶ/ርፊሊፕቶማስእንዲህይላል፡- አሳማስጋውንለሚዳፈርሰውባህሪውንያወርሰዋል፡፡በጊዜደግሞየአዕምሮናየሌላአካላትበተለይደግሞየመራቢያአካላትበሽታያመጣል፡፡

5. **<u>ሕግጋት</u>**

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል:-

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ [٢:١٧٩]

“ለእናንተምባለአእምሮዎችሆይ! በማመሳሰል (ሕግ) ውስጥሕይወትአላችሁ፡፡ትጠነቀቁዘንድ (ገዳይንመግደልተደነገገላችሁ)፡፡”(በቀራ 179)

አላህ (ሱ.ወ) እውነትንተናገረ፡፡የሱንህግጋትበመተግበርየሰውንህይወትማትረፍእንዲሁምማህበራዊ፣ፖለቲካዊእናኢኮኖሚያዊጥቅምይገኛል፡፡የሰዎችህይወት፣ክብርእንዲሁምንብረትበህግጋትጥበቃያገኛሉ፡፡የሚደግፈውናስርዓትየሚያስጠብቅበትአቅምየሌለውአስተዳደርተፅዕኖፈጣሪመሆንአይችልም፡፡ሸፍታለምሳሌሊያዝናሊቀጣእንደሚችልካላሰበበተመሣሣይመልኩሌባእቀጣለሁብሎካልፈራሁሉምወንጀለኛወንጀላቸውላይይዘወትራሉ፡፡

የአላህመልዕክተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- “ አላህ (ሱ.ወ) በቁርዓንየማያነሳውንበስልጣንያስወግዳል፡፡”

ስለዚህአስተምህሮአችንንየሚቀበሉናስራዎቻችንንዋስየሚሆኑህይልእናአቅምየግድነው፡፡

ይህሀይልእናአቅምከሌለምስቅልቅልያለእናብልሹነትየተንሰራፋበትህይወትይሰፍናል፡፡በዚህሰበብነውረሱል (ሰ.ዐ.ወ) በአንድእጃቸውሰይፍበአንድእጃቸውደግሞቁርዓንንይዘው፤በቁርዓንተልኪያለሁከሱላፈነገጠደግሞበሰይፍብለውየተናገሩት፡፡ሕግጋትንማርቀቅአዲስየመጣነገርሳይሆንከዚህበፊትበነበሩሰማያዊሀይማኖቶችየነበረነው፡፡

وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنفَ بِالْأَنفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ ۚ فَمَن تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَّهُ ۚ وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ [٥:٤٥]

“በእነርሱምላይበውስጧ «ነፍስበነፍስዓይንምበዓይንአፍንጫምበአፍንጫጆሮምበጆሮጥርስምበጥርስ (ይያዛል)፡፡» ቁስሎችንምማመሳሰልአለባቸውማለትንጻፍን፡፡በእርሱምየመጸወተ (የማረ) ሰውእርሱለርሱ (ለሠራውኃጢአት) ማስተሰሪያነው፡፡አላህምባወረደውነገርየማይፈርድሰው፤እነዚያበደለኞቹእነርሱናቸው፡፡”(ማኢዳ 45)

እስኪሁሉምእራሱንይጠይቅ፡፡

የወንጀልንመንሰራፋትበማጥፋትበኩልወጤታማናስኬታማየሆነውእስላማዊህግነውወይስለጨዋታበሚመስልመልኩቀለልተደርጕየተዘጋጀው፤ለተበዳይሳይሆንለበዳይየሚወግን፤ወንጀልንእንዲንሰራፋያደረገውሰዎችተሰብስበውያወጡትሕግ？ወንጀልንበመቀነስምሆነበማጥፋትበኩልእንደእስላማዊያለሕግጋትታይቶአይታወቅም፡፡

እስልምናበተከተዩቹደስታንየሚቸረውየእምነትመሠረቶችበሚባሉትበኩልነው፡፡

<u>እነሱም፡-</u>

- **<u>1ኛው መሠረት</u>**፡- አላህብቸኛበመሆኑማመን፡፡በአላህናበብቸኝነቱያመነሰውወደደስታጎዳናይመራናልቡምይረጋጋል፡፡ መንፈሱምእርካታያገኛል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللَّهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ [١٣:٢٨]

“(እነሱም) እነዚያያመኑልቦቻቸውምአላህንበማውሳትየሚረኩናቸው፡፡ንቁ! አላህንበማውሳትልቦችይረካሉ፡፡”(አረዕድ 28)

የሰውልጅየአላህን (ሱ.ወ) ትልቅነት፣በሁሉምነገርቻይነት፣ምንምአምሳያእንደሌለውሲያውቅነፍሱትረጋጋለችኑሁምይሰክናል፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል-

اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۚ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِندَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۚ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ ۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ۖ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ [٢:٢٥٥]

"አላህከእርሱበቀርሴላአምላክየለም፡፡ሕያውራሱንቻይነው፡፡ማንገላጀትምእንቅልፍምአትይዘውም፡፡ በሰማያትውስጥናበምድርውስጥያለውሁሉየርሱብቻነው፡፡ያእርሱዘንድበፈቃዱቢኾንእንጅየሚያማልድማነው? (ከፍጡሮቹ) በፊታቸውያለውንናከኋላቸውያለውንሁሉያውቃል፡፡በሻውምነገርእንጂከዕውቀቱበምንምነገርኢያካብቡም (አያውቁም)፡፡ መንበሩሰማያትንናምድርንሰፋ፡፡ጥበቃቸውምአያቅተውም፡፡እርሱምየሁሉበላይታላቅነው፡፡"(አልበቀራ 255)

በአላህማመንውስጣዊየሆነንደስታይጎናፀፋል፡፡
ምክንያቱምበችግርእናበጭንቅጊዜየሚያማክረውወደእሱየሚጠጋበትመሠረቱየማይነቃነቅአምላክስላገኘነው፡፡እሱንመለመንንያበዛል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۖ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ [٢:١٨٦]

"ባሮቼምከእኔበጠየቁህጊዜ (እንዲህበላቸው)፡- እኔቅርብነኝ፡፡የለማኝንጸሎትበለመነኝጊዜእቀበለዋለሁ፡፡ስለዚህለኔይታዘዙ፤ በኔምይመኑ፤እነሱሊመሩይከጀላልና፡፡" (አልበቀራ 186)

በእርግጥምሁሉንነገርቻይበሆነውአላህአለማመንትልቅእርግማንነው፡፡
ምክንያቱምበአላህየማያምንሰውየሚኖረውህይወትበተፈጥሮአማኝከነበሩትነፍስናአዕምሮጋርፀብእናግብግብየተሞላበትነው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ [٥٢:٣٥]

"ወይስያለአንዳች (ፈጣሪ) ተፈጠሩን?ወይስእነርሱፈጣሪዎችናቸውን?"(አጥጡር35)

በአላህ ማመን ሲባል ማስታወስ ያለብህ ነገር በብቸኝነቱ እና ምንም ተጋሪ እንደሌለው ማመን እንዳለብህ ነው። በአላህ ላይ ያጋራ ሰው በአላህ ማመኑ ምንም አይጠቅመውም።

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَاءُ ۚ وَمَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا [٤:٤٨]

"አላህበእርሱማጋራትንበፍጹምአይምርም፡፡ከዚህሌላያለውንም (ኀጢአት) ለሚሻውሰውይምራል፡፡ በአላህምየሚያጋራሰውታላቅንኀጢአትበእርግጥቀጠፈ፡፡" (አንኒሳዕ 48)

ምክኒያቱም በአላህ ማጋራት እሱን ማሳነስ ይሆናል። ጎዶሎ የሆነ ነገር ደግሞ ሊመለክ አይገባም። ምሉዕ ለመሆን ከሌላ የሚፈልግ አካል እንዴት ይመለካል?

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ [٢١:٢٢]

“በሁለቱ (በሰማያትናበምድር) ውስጥከአላህሌላአማልክትበነበሩኖሮበተበላሹነበር፡፡የዐርሹጌታአላህምከሚሉትሁሉጠራ፡፡” (አል አንቢያ 22)

አላህ (ሱ.ወ) በራሱየተብቃቃ - ከሌላአካልምንምየማይፈልግ፤ሁሉንምወደሱፈላጊአድርጎየፈጠረጌታነው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِن وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَٰهٍ ۚ إِذًا لَّذَهَبَ كُلُّ إِلَٰهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ [٢٣:٩١]

“አላህምንምልጅንአልያዘም (አልወለደም)፡፡ከእርሱምጋርአንድምአምላክየለም፡፡ያንጊዜ (ሌላአምላክበነበረ) አምላክሁሉበፈጠረውነገርበተለየነበር፡፡ከፊላቸውምበከፊሉላይበላቀነበር፡፡አላህከሚመጥኑትሁሉጠራ፡፡”(ሙዕሚኑን 91)

<u>በአላህ (ሱ.ወ) በማመንየሚገኙፍሬዎች</u>

1. ከሌላአካልቁጥጥርራስንነፃማድረግ
   የነገራቶችሁሉባለቤትአላህ (ሱ.ወ) መሆኑንእናየሰውልጅምንምስልጣኑናደረጃውከፍቢልአላህየሰጠውንነገርእንደማይከለክሉትወይምአላህየከለከለውንነገርእንደማ ይሰጡትያወቀግዜለሌላአካላትባሪያከመሆንነፃይወጣል፡፡ከዛበኋላለሌላነገርሳይጨነቅአላህንብቻለማስደሰትይንቀሳቀሳል።
   አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

   قُلْ مَن رَّبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ ۚ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُم مِّن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا ۚ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ ۗ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ ۚ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ [١٣:١٦]

   «የሰማያትናየምድርጌታማንነው» በላቸው፡፡ «አላህነው» በል፡፡ «ለነፍሶቻቸውጥቅምንምጉዳትንምየማይችሉንረዳቶችከርሱሌላያዛችሁን» በላቸው፡፡ «ዕውርናየሚያይይስተካከላሉንወይስጨለማዎችናብርሃንይስተካከላሉንወይስለአላህእንደርሱአፈጣጠርየፈጠሩንተጋሪዎችአደረጉለትናፍጥረቱበእነሱላይተመሳሰለባቸውን» በል፤ «አላህሁለመናውንፈጣሪነው፡፡ እርሱምአንዱአሸናፊውነው» በል፡፡ (አረዕድ 16)
2. ከአላህውጪያለንነገርከመፍራትነፃመሆን
   ከአላህውጪያለንመፍራትየመከራናየብስጭትኑሮንያስከትላል፡፡ ይህንግዜነውሸይጧንሁሉንነገርእንዲፈራአድርጎእየተጫወተበትጠባብእናአስጨናቂህይወትእንዲኖርየሚያደርገው፡፡
   አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

إِنَّمَا ذَٰلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ [٣:١٧٥]

“እንዲህየሚላችሁሰይጣንብቻነው፡፡ወዳጆቹንያስፈራራችኋል፡፡አትፍሩዋቸውም፡፡ምእምናንምእንደኾናችሁፍሩኝ፡፡”(አልኢምራን 175)

3. ጀግናየሆኑናህይወትንለመሰዋትዝግጁየሆኑነፍሶችንይፈጥራል
የሚገድለውምህያውየሚያደርገውምአላህመሆኑንያመንሰውመንፈሱይረጋጋል፡፡
ይህነውእንግዲህሙስሊሞችንበየአውድማዎችላይለህይወታቸውሳይሰጉእንዲጋደሉየሚገፋፋቸው፡፡
ታድያሕይወትንለመሰዋትዝግጁመሆንከእውነተኛደስታናከእውነተኛፍቅርየመነጨቢሆንእንጂሌላምንሊሆንይችላል?ይህንሁሉየሚያደርጉትየመጪውአለምንደስታስለሚናፍቁነው፡፡
አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَن تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كِتَابًا مُّؤَجَّلًا

“ለማንኛይቱምነፍስበአላህፍርድቢኾንእንጅልትሞትአይገባትም፡፡ (ጊዜውም) ተወስኖተጽፏል፡፡” (አልኢምራን 145)

4. ሁልጊዜየበጎነገራቶችሁሉምንጭወደሆነውአላህ (ሱ.ወ) መዞር
ይህንበማድረጉየሚፈልገውንነገርከአላህያገኛል፣አላህዘንድይተናነሳልሁልግዜምበሱይመካል፡፡
አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል

لَّهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ [٣٩:٦٣]

***“የሰማያትናየምድር (ድልብ) መክፈቻዎችየእርሱብቻናቸው፡፡
እነዚያምበአላህአንቀጾችየካዱትእነዚያእነሱከሳሪዎቹናቸው፡፡”(አዝዙመር 63)***
በአላህየካደሰውግንየሚመካበትምሆነየሚጠጋበትመሠረትስለሌለውየጠበበናመከራየበዛበትኑሮውስጥይዋዥቃል፡፡

فَمَن يُرِدِ اللَّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ ۖ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ ۚ كَذَٰلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ [٦:١٢٥]

***“አላህምሊመራውየሚሻውንሰውደረቱን (ልቡን) ለኢስላምይከፍትለታል፡፡
ሊያጠመውምየሚሻውንሰውደረቱንጠባብቿጋራወደሰማይለመውጣትእንደሚታገልያደርገዋል፡፡
እንደዚሁአላህበእነዚያበማያምኑትላይርክሰትንያደርጋል፡፡”(አልአንአም 125) - አላህእውነትንተናገረ***

❖ <u>**2ተኛው መሠረት**በመላዕክትማመን</u>
መላዕክቶችበድብቁአለምየሚኖሩበነብያቶችበኩልሲሆንእንጂስለነሱማወቅየማይቻልፍጡራኖችናቸው፡፡
ሁሉምመላዕክቶችአላህየሰጣቸውናያስገደዳቸውየስራሀላፊነትአለባቸው፡፡
በእነሱአማካኝነትትክክለኛውንደስታማግኛህይማኖትከሰማይይመጣል፡፡
ወደነብያቶችመልዕክትለማስተላለፍየተመደበውመላዕክጅብሪል (ዐ.ሰ) ነው፡፡
አላህ(ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنزَلَ مِن قَبْلُ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا [٤:١٣٦]

***“እናንተያመናችሁሆይ!
በአላህናበመልክተኛውበዚያምበመልክተኛውላይባወረደውመጽሐፍበዚያምከበፊቱባወረደውመጽሐፍእመኑ፡፡***

በአላህናበመላእክቱም፣በመጽሐፎቹም፣በመልክተኞቹም፣በመጨረሻውምቀን፣የካደሰው (ከእውነት) የራቀንመሳሳትበእርግጥተሳሳተ፡፡" (አንኒሳዕ 136)

- ❖ **3[ተኛው] *መሰረት***ከአላህዘንድበተላኩሰማያዊመፅሀፎችማመን
  አንድአማኝበህይወትጉዳዮቹላይየሚመራባቸው፤
  አካላዊምሆነመንፈሳዊአምልኮእናበጎምግባራትንበመፈፀምየመንፈስስንቅየሚይዝባቸውመፅሀፍቶችናቸው።
  እነዚህመፅሀፍቶችአንድነትንያረጋግጣሉ።ኢኮኖሚያዊ፣ማህበራዊምሆነፖለቲካዊቀውስንይታደጋሉ፡፡
  አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ [١٦:٩٧]

"ከወንድወይምከሴትእርሱአማኝኾኖበጎንየሰራመልካምኑሮንበእርግጥእናኖረዋለን፡፡ ይሠሩትምከነበሩትነገርበመልካሙምንዳቸውንእንመነዳቸዋለን፡፡"(አንነህል 97)

በዚህአንቀፅውስጥ**መልካም ኑሮ**የሚለውሁሉንምዘርፍያካተተሲሆንበጎስራዎችደግሞየሩህምግብናቀለብ፤
የጭንቀትናህዘንአባራሪእናየደስታጎታችናቸው፡፡
አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ [٥:٦٩]

"በአላህናበመጨረሻውቀንያመነናመልካምንሥራየሠራሰውበነርሱላይፍርሃትየለባቸውም፡፡እነርሱምአያዝኑም፡፡ "(ማኢዳ 69)

አንድ ሙስሊምኢ-
አማኒያንካሉበትየፍርሀትናየጭንቀትህይወትለመራቁእናበደስታየተሟላህይወትለመኖሩበመልካምስነምግባርየታነፀኢስላማዊአስ
ተምህሮዎችትልቅተፅዕኖአላቸው፡፡

<u>ሙስሊሞችከታዘዙባቸውአስተምህሮዎችመካከል</u>

1[ኛ]አላህንናመልዕክተኛውንመውደድ

አላህንናረሱልን
(ሰ.ዐ.ወ)መውደድአንድሙስሊምየሚወደውንነገርበሙሉህይወቱንእንኳንቢሆንስለነሱአሳልፎለመስጠትበሙሉደስታዝግጁእንዲሆንያደር
ገዋል፡፡የሚያገኘውደስታወደርየሌለውሲሆንበዚህተግባርላይእስካለድረስየሚዘወተርይሆናል፡፡
በዱንያሕይወትላይእንኳንስትሆንለምትወደውነገርበምትችለውነገርሁሉእሱንለማስደሰትትሯሯጣለህ፡፡
ፍላጎታቸውንስታሟላደግሞእርካታይሰማሀል፡፡ታዲያየተከበረውን፣ያላቀውንናየሙሉዕባህሪያትባለቤትየሆነውንአላህን
እናከፍጡራንሁሉበላጭየሆኑትንየአላህመልዕክተኛ (ሰ.ዐ.ወ) መውደድእንዴትሊሆንነው?ምዕመናንለሱያላቸውንትክክለኛውዴታአላህ
(ሱ.ወ) እንዲህሲል ይገልፀዋል፡-

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ ۗ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ [٢:١٦٥]

“ከሰዎችምከአላህሌላባለንጣዎችን (ጣዖታትን) አላህንእንደሚወዱየሚወዷቸውኾነውየሚይዙአልሉ፡፡ እነዚያያመኑትምአላህንበመውደድ (ከነርሱ) ይበልጥየበረቱናቸው፡፡እነዚያምየበደሉትሰዎችቅጣትን (በትንሣኤቀን) ባዩጊዜኃይልሁሉለአላህብቻመኾኑንናአላህምቅጣቱብርቱመኾኑን (በአዱኛዓለም) ቢያውቁኖሮ (ባላንጣዎችንበመያዛቸውበተጸጸቱነበር)፡፡” (አልበቀራ 165)

ይህንውዴታየነብዩ (ሰ.ዐ.ወ) ባልደረቦችበተጨባጥአሳይተውአልፈዋል፡፡ኹበይብን (ረ.ዐ) የመካነዋሪችማርከውትከመግደላቸውበፊት “ከመሞትህበፊትማድረግየምትፈልገውነገርካለ ? ” ብለው ጠየቁት።እሱምሁለትረከዓሰላትእንዲሰግድይፈቅዱለትእንደሆነጠየቃቸው። ፈቅደውለትከሰገደበኋላ “በአላህእምላለሁሞትንፈርቶ ነውትሉኛላችሁብዬባልጠረጥርኖሮሰላቴንባስረዝምምንኛእወድነበር” አለ፡፡ ሊሰቅሉትእናሊቆራርጡትባነሱትግዜም “አንተከቤተሰቦችህዘንድሁነህመሐመድበኔቦታቢሆንበለህአልተመኘህም ” ብለውሲጠይቁት “ በአላህይሁንብኝእኔበዚህሁኔታእንኳንሆኜ ሙሐመድንእቤተሰቦቹዘንድአንዲትእሾህእንዲያገኛቸውአልመኝም!”

የተረገመሰውማለትስሜቱንናፍላጐቱንከአላህውዴታናፍላጐትያስቀደመነው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

قُلْ إِن كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُم مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ [٩:٢٤]

«አባቶቻችሁናወንዶችልጆቻችሁ፣ወንድሞቻችሁም፣ሚስቶቻችሁም፣ዘመዶቻችሁም፣የሰበሰባችኋቸውሀብቶችም፣ መከሰሩዋንየምትፈሩዋትንግድም፣ የምትወዷቸውመኖሪያዎችምእናንተዘንድከአላህናከመልክተኛውበርሱመንገድምከመታገልይበልጥየተወደዱእንደኾኑአላህትእዛ ዙንእስከሚያመጣድረስተጠባበቁ» በላቸው፡፡አላህምአመጸኞችሕዝቦችንአይመራም፡፡ (አተውባ 24)

2ኛ ለአላህእናለመልዕክተኛውብለህመውደድ

ለአላህናስለአላህብሎየወደደሰውለወንድሙያለውንነገርያካፍላል፣ይመፀውታል፣ይሰጣልም፡፡ በዚህአማካኝነትጥብቅወንድማዊትስስርበመሀላቸውይፈጠራል፡፡እነሱንያዋደዳቸውናያስተሳሰራቸውዱንያዊጥቃሞትአይደለም፡፡ ዱንያዊጥቃሞትላይ የተመሰረተ ውዴታዱንያከመሄዷጋርአብሮየሚጠፋነው፡፡ ስለዚህአንድወንድምህየሚወድህለዱንያዊጥቅምሳይሆንየአላህንውዴታፈልጐመሆኑንስታውቅጥልቅየሆነደስታይሰማሀል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِن قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ۚ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ [٥٩:٩]

“እነዚያምከበፊታቸውአገሪቱንመኖሪያያደረጉትእምነትንምየለመዱትወደእነርሱየተሰደዱትንሰዎችይወዳሉ፡፡ (ስደተኞቹ) ከተሰጡትምነገርበልቦቻቸውውስጥቅሬታንአያገኙም፡፡በእነርሱላይችግርቢኖርባቸውምበነፍሶቻቸውላይሌላውንይመርጣሉ፡፡ የነፍሱንምንፍገትየሚጠበቅሰውእነዚያእነሱምኞታቸውንአግኚዎችናቸው፡፡”(አልሀሽር 9)

ነብዩ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ*“ 3 ነገራቶችንያገኘሰውየኢማንንጥፍጥናአግኝቷል፡፡እሱዘንድአላህእና መልዕክተኛውከማንምበላይተወዳጅሲሆኑ፡፡አንድንሰውሲወድለአላህብሎሲሆን፡፡እሳት ላይመጣልእንደሚጠላውሁሉተመልሶወደክህደትመሄድየሚያስጠላውሲሆን”*

ኸረእንደውምለአላህብሎመዋደድሰዎችበሚለያዩበትቀንመከራንናስቃይንመለከላከያመንገድነው፡፡የአላህመልዕክተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህብለዋል፡- *“ ሰባትሰዎችመጠለያበሌለቀንበአላህጥላውስጥይሆናሉ፡፡ (እነሱም)፡- ፍትህዊመሪ፡፡ጌታውንበማምለክያደገወጣት፡፡ በመስጂድፍቅርቀልቡየተንጠለጠለችሰው፡፡ለአላህብለውየተዋደዱናበዛውውዴታላይተገኝተውበዛውላይየተለያዩሰዎች። በጣምቆንጆእናየተከበረችሴትለሀራምነገርጠርታው “ እኔአላህንእፈራለሁ” ያላትወንድ፡፡ቀኙየሚሰጠውንግራውእስከማያውቅድረስ (በድብቅ) ምፅዋትየሚያደርግ፡፡ብቻውንሆኖአላህን (ሱ.ወ) አስታውሶያለቀሰሰው፡፡” (ቡኻሪዘግበውታል)*

3ኛሁለመናንለአላህ (ሱ.ወ) ማስገዛት

አሸናፊነትእናደስታየሚገኘውለስሜትህናለክጃሎትህባሪያበመሆንሳይሆንለአላህእጅበመስጠትነው፡፡
እንዲሁምበትክክለኛውመንገድላይአላህያዘዘውንሰርቶከከለከለውተከልክሎነፍሱንበሀቅመንገድላይቅርጽአስይዞበመጓዝነው፡፡
ይህንንበመገንዘብትክክለኛውንየደስታስሜትማግኘትይችላል፡፡
ምክንያቱምይህሰውነፍሱንናእናስሜቷንእንዲሁምሸይጧንንናጉትጎታውንአሸንፏል፡፡

እስልምናንማወቅአንድሙስሊምጊዜውን፣ገንዘቡን፣
ልፋቱንእንዲሁምህይወቱንለአላህእንዲሰጥናየሚጨነቅበትንናየሚያሳስበውትርፍጊዜእንዳይኖረውያደርጋል፡፡

አላህ(ሱ.ወ)እንዲህይላል፡-

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ [٦:١٦٢]

«ስግደቴ፣መገዛቴም፣ሕይወቴም፣ሞቴምለዓለማትጌታለአላህነው» በል፡፡(አንዓም 162)

ለአላህእጅመስጠትየሰውልጅከሌላፍጡሮችየተለየበትነገርሳይሆንሁሉምፍጥረታትየሚፈፅሙትተግባርነው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል -

لَّن يَسْتَنكِفَ الْمَسِيحُ أَن يَكُونَ عَبْدًا لِّلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ ۚ وَمَن يَسْتَنكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا [٤:١٧٢]

“አልመሲሕ (ኢየሱስ) ለአላህባሪያከመኾንፈጽሞአይጠየፍም፡፡ቀራቢዎችየኾኑትመላእክትም (አይጠየፉም)፡፡ እርሱንከመገዛትየሚጠየፍናየሚኮራምሰው (አላህ) ሁሉንምወደእርሱበእርግጥይሰበስባቸዋል፡፡”(አንኒሳዕ 172)

ኸረእንደውምዓለምበሙሉየአላህን (ሱ.ወ) ትልቅነትበሚያመመለክትመልኩሲተናነሱእናእሱንሲገዙትነውየሚውሉት፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَن فِيهِنَّ ۚ وَإِن مِّن شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَٰكِن لَّا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ ۗ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا [١٧:٤٤]

“ሰባቱሰማያትናምድርምበውስጣቸውምያለውሁሉለእርሱያጠራሉ፡፡ ከነገርምሁሉከማመስገንጋርየሚያጠራውእንጂአንድምየለም፡፡ግንማጥራታቸውንአታውቁትም፡፡እርሱታጋሽመሓሪነው፡፡ ”(ኢስራዕ 44)

ለአላህ (ሱ.ወ) እጅከመስጠትያፈገፈገመከራናፐበትየተሞላበትህይወትይኖራል፡፡ምክንያቱምየህይወቱሩጫግብናዓላማአይኖረውም፡፡ ለአላህእጁንየሰጠውንሰውየሚጋኘውንየደስታስሜትበጭራሽአያገኘውም፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብላል -

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَىٰ [٢٠:١٢٤]

«ከግሣጼዬምየዞረሰውለእርሱጠባብኑሮአለው፡፡በትንሣኤምቀንዕውርኾኖእንቀሰቅሰዋለን፡፡>>(ጧሃ 124)

በተጨማሪምለአላህባሪያመሆንያልቻለሰውየሚጠብቀውየሸይጧንባሪያመሆንነው፡-

وَمَن يَعْشُ عَن ذِكْرِ الرَّحْمَٰنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ [٤٣:٣٦]

“ከአልረሕማንግሣጼ (ከቁርኣን) የሚደናበርምሰውለእርሱሰይጣንንእናስጠጋለን፡፡ስለዚህእርሱለእርሱቁራኛነው፡፡”(አዙህሩፍ 36)

ሸይጧንደግሞእንደዛተውጥብብእናጭንቅያለህይወትውስጥይዘፍቀዋል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡፡

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ [١٥:٣٩]

(ኢብሊስ) አለ « ጌታዬሆይ! እኔንበማጥመምህይኹንብኝለነርሱበምድርላይ (ኀጢአትን) እሸልምላቸዋለሁ፡፡ ሁሉንምአጠማቸዋለሁም፡፡» (ሂጅር 39)

- ለአላህእጅበመስጠትየሚገኘውንውስጣዊደስታበትክክልለአላህእጅከመስጠትውጭሌላእሱንመግኛመንገድአይኖርም፡፡ ይህንንውስጣዊደስታለአላህእጅበመስጠትካጣጣሙሙስሊሞችመሀከልአንዱየሚሉትንእስኪስማ፡፡ “ነገስታትናየንጉስልጆችእኛያለንበትንደስታቢገነዘቡኖሮበጉልበትናበመሳሪያሊነጥቁንይሯሯጡነበር፡፡”

4ተኛ የዘላለማዊውንደስታፅንሰሀሳብመረዳት፡-

ዘላለማዊደስታበዚህዓለምሳይሆንአላህገጥሞትጀነትለገባ ሰውበመጪውአለምየሚያገኘውነው፡፡ ይህፅንሰሀሳብነውእንግዲህየአንድንሙስሊምምኞትዱንያዊሳይሆንከፍባለመልኩአኼራዊእንዲሆንየሚያደርገው፡፡

አላህ(ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

۞ وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ ۖ عَطَاءً غَيْرَ مَجْذُوذٍ [١١:١٠٨]

“እነዚያምዕድለኞቹማጌታህከሻው (ጭማሪ) ሌላሰማያትናምድርእስከዘወተሩድረስበውስጧዘውታሪዎችኾነውበገነትውስጥይኖራሉ፡፡የማይቋረጥስጦታንተሰጡ፡፡”(ሁድ 108)

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- ዱንያለሙዕሚንእስርቤትስትሆንለካፊርግንጀነትናት፡፡ (ሙስሊምዘግቦታል)

እዚህጋርአንድጥያቄሊነሳይችላል፡፡ አብዛሀኛውሙስሊምበዱንያላይስናየውብድሎትእናበምቾትእየኖረበተቃራኒውደግሞአብዛሀኛውካፊርበችግርእናበድህነትየሚኖርሆኖሳለይ ህሀዲስእንዴትእውንሊሆንይችላል?የሚልነው፡፡

እዚህላይበአንድጊዜየግብፅዳኞችሁሉየበላይየነበሩትንኢብንሀጀርአልአስቀላኒያጋጠማቸውንነገርማስታወስይኖርብኛል፡፡ በዚህአጋጣሚያቸውላይለጥያቄውብቂመልስታገኛለህ፡፡

አንድቀንኢብኑሀጀርአምረውናተውበውድሎትንበሚያሳይመልኩእየሄዱሳለአንድችግርእናድህነትያኰሳቀለውአይሁድያገኛሉ። ሰውየውምለኢብኑሀጀርቁምብሎ! ካስቆማቸውበኋላ “ ዱንያየሙዕሚንእስርቤትለካፊርደግሞጀነትናት ” የሚለውንየነብያችሁንሀዲስእንዴትታየዋለህ?አንተሙዕሚንሁነህሳለያለህበትፀጋእናድሎትበተቃራኒውደግሞእኔየሁዲውያለሁበትንንስቁል ናናችግርአትመለከትምወይ? ብሎጠየቃቸው፡፡ ኢብኑሀጀርምአንተበክህደትህከሞትክነገበአኼራከሚጠብቅህቅጣትአንፃርአሁንያለህበትችግርእናድህነትላንተጀነትህነው፡፡ እኔደግሞምንምእንኳንአሁንበምቾትላይብሆንምነገበቂያማአላህየጀነትሰውካለኝእዛከማገኘውሽልማትአንፃርይህለኔእስርቤትነው፡፡ አይሁዲውምበመልሳቸውተገርሞወዲያውኑእስልምናንተቀበለ፡፡አላሁአክበር!!

እስልምናለተከታዬቹየዚህችንአለምትንሽነትናጠፊነትበማስተማርከዱንያጥፋትናብልጭልጭያርቃል፡፡ስለዱንያረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ሰሀልኢብኑሰዕድ (ረ.ዐ) ባስተላለፉትሀዲስእንዲህ *ብለዋል፡- ከረሱል (ሰ.ወ) ጋርዙልሁለይፋበሚባልቦታላይአንድላይሳለንአንድሞታየደረቀችፍየልያየሉ፡፡ረሱልም (ሰ.ዐ.ወ) ይህችፍየልበባለቤትዋዘንድ ያላትንየተዋረደበታታያላችሁ?ነፍሴበእጁበሆነችውጌታእምላለሁዱንያአላህዘንድያላትቦታይህችፍየልጌታዋዘንድካላትደረጃበጣምያነሰነ ው፡፡ዱንያአላህዘንድየትንኝክንፍያህልቦታቢኖራትካፊርጠብታውሃእንኳንአያገኝምነበር፡፡* (ኢብኑማጃህዘግቦታል)

5ተኛ ረሱሎችናነብያቶችያላህምርጥፍጡራንመሆናቸውንመረዳት፡፡

ነብያቶችዱንያንከቁብቆጥረውትአያውቁም፡፡ህይወታቸውከስቃይናከእንግልትየፀዳአልነበረም፡፡ከነሱመካከልየተገደለ፣ የተገረፈናከአገሩየተባረረአለ፡፡ድግምተኛናእብድተብሎየተሰደበምአለ፡፡ ነብያቶችምርጥሰዎችከመሆናቸውምጋርበዱንያላይይህሁላከደረሰባቸውተራሰዎችምንምአይደርስባቸውምማለትያዳግታል፡፡

ስለነብዩኑህ (ዐ.ሰ) አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ [٢٩:١٤]

“ኑሕንምወደሕዝቦቹበእርግጥላክነው፡፡በውስጣቸውምሺህዓመትንአምሳዓመትሲቀርተቀመጠ፡፡ እነርሱበዳዮችኾነውምየውሃውማዕበልያዛቸው፡፡”(አንከቡት 14)

ስለነብዩኢብራሂም (ዐ.ሰ) አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَن قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ [٢٩:٢٤]

“የሕዝቦቹምመልስ፡- «ግደሉት፤ወይምአቃጥሉት» ማለትእንጂሌላአልነበረም፡፡ከእሳቲቱምአላህአዳነው፡፡ በዚህውስጥለሚያምኑሕዝቦችተዓምራቶችአሉበት፡፡”(አንከቡት 24)

ስለነብዩሙሣ (ዐ.ሰ) አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

وَقَالَفِرْعَوْنُذَرُونِيأَقْتُلْمُوسَىٰوَلْيَدْعُرَبَّهُۖإِنِّيأَخَافُأَنيُبَدِّلَدِينَكُمْأَوْأَنيُظْهِرَفِيالْأَرْضِالْفَسَادَ [٤٠:٢٦]

“ፈርዖንም «ተዉኝ፤ ሙሳን ልግደል፡፡ ጌታውንም ይጥራ፡፡ ያድነው እንደኾነ፡፡ እኔ ሃይማኖታችሁን ሊለውጥ፤ ወይም በምድር ውስጥ ጥፋትን ሊያሰራጭ እፈራለሁና» አለ፡፡”(ጋፊር 26)

ስለነብዩሹዓይብ (ዐ.ሰ) አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

۞ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِن قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا ۚ قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ [٧:٨٨]

“ከሕዝቦቹእነዚያየኮሩትመሪዎች፡- «ሹዓይብሆይ! አንተንናእነዚያንከአንተጋርያመኑትንከከተማችንበእርግጥእናስወጣችኋለን፡፡ ወይምወደሃይማኖታችንመመለስአለባችሁአሉ፡፡የጠላንምብንኾን» አላቸው፡፡”(አዕራፍ 88)

ስለነብዩሷሊህ (ዐ.ሰ) አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

قَالُوا يَا صَالِحُ قَدْ كُنتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَٰذَا ۖ أَتَنْهَانَا أَن نَّعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّنَا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ

«ሷሊህሆይ! ከዚህበፊትበእኛውስጥ (መሪልትሆን) በእርግጥየምትከጅልነበርክ፡፡ አባቶቻችንየሚገዙትንከመገዛትትከለክለናለህን?እኛምወደርሱከምትጠራንነገርበእርግጥአወላዋይበሆነመጠራ ጠርውስጥነን» አሉ፡፡(ሁድ 62)

ስለነብዩሉጥ (ዐ.ሰ) አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

۞ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَن قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِّن قَرْيَتِكُمْ ۖ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ [٢٧:٥٦]

“የሕዝቦቹምመልስየሉጥንቤተሰቦች «ከከተማችሁአውጡ፡፡እነርሱየሚጥራሩሰዎችናቸውና» ማለትእንጅሌላአልነበረም፡፡ ”(ነምል 56)

ስለነብዩኢሳ (ዐ.ሰ) አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِن شُبِّهَ لَهُمْ ۚ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ ۚ مَا لَهُم بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ ۚ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا [٤:١٥٧]

«እኛየአላህንመልክተኛየመርየምንልጅአልመሲሕዒሳንገደልን» በማለታቸውም (ረገምናቸው)፡፡አልገደሉትምአልሰቀሉትምም፡፡ግንለእነሱ (የተገደለውሰውበዒሳ) ተመሰለ፡፡እነዚያምበእርሱነገርየተለያዩትከእርሱ (መገደል) በመጠራጠርውስጥናቸው፡፡ ጥርጣሬንከመከተልበስተቀርበእርሱነገርምንምዕውቀትየላቸውም፡፡በእርግጥምአልገደሉትም፡፡(አንኒሳዕ-157)

ስለመደምደሚያውነብይሙሐመድ (ሰ.ዐ.ወ) አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ ۖ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَٰكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ [٦:٣٣]

"እነሆያየሚሉህነገርእንደሚያሳዝንህበእርግጥእናውቃለን፡፡እነርሱም (በልቦቻቸው) አያስተባብሉህም፡፡ ግንበዳዮቹበአላህአንቀጾችይክዳሉ፡፡"(አንዓም33)

6ተኛ እንደሙስሊምነትህበሕይወትህያሉህንግቦችለይቶማወቅ፡፡

እስልምናበዱንያላይየአንድሙስሊምግብሊሆንየሚገባውብሎያስቀመጠውየአላህን (ሱ.ወ) ውዴታማግኘትነው፡፡ ጀነትንማግኘትሌላውግብሲሆንከሞትበኋላካልሆነሊሳካየማይችልግብነው፡፡ ስለዚህሳይደክምናሳይሰለችቀንከለሊትሞትእስኪመጣበትድረስሲደክምናሲለፋታገኘዋለህ፡፡ ምክንያቱምግቡየሚሳካለትከሞትበኋላእንደሆነእርግጠኛስለሆነነው፡፡ስለዱንያእናረብሻዎቿያስተነትናል። ወደመጪውአለምናወደአላህበሚያቀርቡትስራላይራሱንይጠምዳል፡፡

ኢ-አማንያንበበኩላቸውግባቸውከዚህ አለምጥቅምየዘለለአይደለም፡፡ይህንንግባቸውንለማሳካትበሚያደርጉትእርከንደስታሊያገኙይችላሉ፡፡ ነገርግንአላማቸውንካሳኩበኋላደስታቸውከእነሱጋርአይዘልቅም፡፡ ግብንከማሳካትቀጥሎምንአለ?ግቡንያሳካሙዕሚንያልሆነሰውከስኬትበኋላየሚኖረውጊዜበሀሳብእናጭንቅየተሞላነው፡፡ የእኚህሰዎችግብስሜታቸውንከማርካት፣ ዱንያዊጥቅምንከማባረርማለትምከርስንከመሙላትወይምወሲባዊስሜታቸውንከማርካትየዘለለአይሆንምእነዚህንሰዎችአላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሎወቅሷቸዋል፡-

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۖ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ [٤٧:١٢]

"አላህእነዚያንያመኑትንናመልካሞችንየሠሩትንከሥሮቻቸውወንዞችየሚፈሱባቸውንገነቶችያገባቸዋል፡፡እነዚያምየካዱት (በቅርቢቱዓለም) ይጣቀማሉ፡፡እንስሳዎችምእንደሚበሉይበላሉ፡፡እሳትምለእነርሱመኖሪያቸውናት፡፡"(ሙሐመድ12)

እነዚህሰዎችምንምእንኳንበዱንያዊውእውቀትናቴክኖሎጂቢራቀቁምይህእውቀታቸውአላህንለመተዋወቅእናለሱእጅለመስጠትምክንያትካል ሆናቸውእውቀታቸውሁሉጥፋትናከንቱነውየሚሆነው፡፡አላህስለነሱሲናገርእንዲህብሏል፡-

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ ۚ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ ۖ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا [٢٥:٤٤]

"ይልቁንምአብዛኛዎቻቸውየሚሰሙወይምየሚያውቁመኾናቸውንታስባለህን ? እነርሱእንደእንስሳዎችእንጂሌላአይደሉም፡፡ ከቶውንምእነሱይልቅመንገድንየተሳሳቱናቸው፡፡"(ፉርቃን44)

በወንጀሉሰበብየጠፋውንሰውእንዴትእንደጠፋሳይሆንበጥሩስራውየተረፈውንሰውአላህእንዴትእንዳተረፈውተመራመር፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ ۖ لَهُمْ قُلُوبٌ لَّا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَّا يَسْمَعُونَ بِهَا ۚ أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ [٧:١٧٩]

"ከጋኔንምከሰዎችምብዙዎችንለገሀነምበእርግጥፈጠርን፡፡ለእነርሱበርሳቸውየማያውቁባቸውልቦችአሏቸው፡፡ ለእነሱምበሳቸውየማያዩባቸውዓይኖችአሉዋቸው፡፡ለእነሱምበሳቸውየማይሰሙባቸውጆሮዎችአሉዋቸው፡፡ እነዚያእንደእንስሳዎችናቸው፡፡ይልቁንምእነርሱበጣምየተሳሳቱናቸው፡፡እነዚያዘንጊዎቹእነርሱናቸው፤"(አልአዕራፍ 179)

ይህሲባልሰውላይጥገኛበሚሆንበትመልኩምንኩስናን፣ዱንያንሙሉለሙሉመተው፣ ለሲሳይህአለመንቀሳቀስለማለትተፈልጐእንዳልሆነሊሠመርበትይገባል፡፡አላህ (ሱ.ወ) በመሬትላይበመንቀሳቀስሲሣይንመፈለግከህይማኖታዊድንጋጌዎችመህከልአካቶታል፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል:-

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ ۖ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ [٦٧:١٥]

"እርሱያምድርንለእናንተየተገራችያደረገላችሁነው፡፡በጋራዎቸዋናበመንገዶችዋምኺዱ፡፡፡ከሲሳዩምብሉ፡፡ (ኋላ) መመለሻውምወደእርሱብቻነው፡፡"(አልሙልክ 15)

እንደውምራሱንናየሚቀልባቸውንሰዎችከሰውእጅለመጠበቅእናለበጐምግባራትበሚደረጉመዋጨዎችበመሳተፍአላህዘንድደረጃውንከፍለማ ድረግየሚደረጉዱንያዊ ሩጫዎችከሚመሰገኑምግባራትመካከልይቆጠራል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

الَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى ۙ لَّهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ [٢:٢٦٢]

"እነዚያገንዘቦቻቸውንበአላህመንገድየሚለግሱከዚያምየሰጡትንነገርመመጻደቅንናማስከፋትንየማያስከትሉለእነርሱበጌታቸውዘ ንድምንዳቸውአላቸው፡፡በእነርሱምላይፍርሃትየለባቸውም፤እነርሱምኢያዝኑም፡፡"(አልበቀራ 262)

የሚፈለገውነገርዱንያልበበህላይሳይሆንእጅህላይእንዲሆንነው፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ ብለዋል " የላይኛውእጅከታችኛውእጅበላጭነው፡፡ (ምፅዋትህን) ከምትቀልባቸውሰዎችጀምር፡፡ከሰደቃዎችሁሉበላጭራስንችግርላይያልጣለነው፡፡ጥብቅ የሆነን ሰውአላህይጠብቀዋል፡፡ ባለውነገርየሚብቃቃንአላህያብቃቃዋል፡፡" (ቡኻሪዘግበውታል)

አላማውበአላህመንገድላይማዋልእስከሆነድረስዱንያንመመኘትበራሱያስመነዳዋል፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡-
"ዱንያውስጥአራትአይነትሰዎችይኖራሉ፡፡ 1ኛውአላህእውቀትንምህብትንምየሰጠውሰውነው፡፡አላህንምይፈራል፡፡ዝምድናውንይቀጥላል፡፡ ሀቁንምይወጣል፡፡ይህሰውበጣምከፍተኛደረጃንአግኝቷል፡፡ 2ኛውአላህእውቀትንስጥቶትህብትንየከለከለውነው፡፡ " ልክእንደእገሌሀብትስጥቶኝበነበርየእገሌንአይነትሼይርስራእሰራነበር" ብሎምይመኛል፡፡ በኒያውምምክንያትምንዳውከአንደኛውሰውእኩልነው፡፡...." (ቲርሚዚዘግበታል)

7ተኛ ትክክለኛውንየዱንያምንነትማወቅ

እስልምናለተከታዮቹየዚህችንአለምመጠቃቀሚያነትበእርግጥምአብራርቷል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ۗ ذَٰلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ وَاللَّهُ عِندَهُ حُسْنُ الْمَآبِ [٣:١٤]

“ከሴቶች፣ከወንዶችልጆችም፣ከወርቅናከብር፣ከተካመቹገንዘቦችም፣ከተሰማሩፈረሶችም፣ከግመልከከብትናከፍየልም፣ ከአዝመራምየኾኑፍላጎቶችንመውደድለሰዎችተሸለመ፡፡ይህሁሉየቅርቢቱሕይወትመጠቀሚያነው፡፡ አላህምእርሱዘንድመልካምመመለሻ(ገነት) አለ፡፡”(አል ኢምራን 14)

ዱንያ አጭር አለም መሆኗን እና በሷ ላይ የምንቆየውም አጭር ግዜ መሆኑን ነግሮናል።

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

اعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ ۖ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا ۖ وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ ۚ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ [٥٧:٢٠]

ቅርቢቱሕይወትጨዋታናዛዛታ፣ማጌጫም፣በመካከላችሁምመፎካከሪያ፣ በገንዘቦችናበልጆችምብዛትመበላለጫብቻመኾንዋንዕወቁ፡፡ (እርሷ) በቃዩገበሬዎችንእንደሚያስደስትዝናም፣ ከዚያምበቃዩእንደሚደርቅናገርጥቶእንደምታየው፣ከዚያምየተሰባበረእንደሚኾንብጤናት፣ በመጨረሻይቱምዓለምብርቱቅጣትከአላህምምሕረትናውዴታአልለ፡፡ የቅርቢቱምሕይወትየመታለያጥቅምእንጅሌላአይደለችም፡፡(አል ሀዲድ 20)

በተጨማሪምዱንያዋነኛግባችንየሆነውንየመጨውንአለምየምናሳካበትየስራአለምእንጂበራሱግብእንዳልሆነያስተምራል፡፡ ኡመርኢብኑልኸጣብ (ረ.ዐ) ረሱልን (ሰ.ዐ.ወ) ሰውነታቸውላይየተኙበትንየሰሌንምልክትሲያይየተሻለፍራሽብትጠቀሙሲልግዜ ያብራሩለትምይሄንነው፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህአሉእኔንእናዱንያንምንአገናኘን?የኔናየዱንያግንኙነትእኮበበረሀእንደሚጓዝጉዞኛሲሆንደክሞትትንሽሰዓትበአንዲትዛፍስርከተጠለለበ ኋላበድጋሚላያገኛትትቧትይሄዳል፡፡ (አህመድዘግቦታል)

ዱንያማለትብልሹእናየችግርአገርናት፡፡አንድቀንብትሰምርብዙቀንትበላሸለች፡፡አንድቀንብታስቅብዙቀንታስለቅሳለች፡፡ ሁልግዜዱንያምቹትሆናለችማለተየማይሆንነገርነው፡፡ኸረእንደውምየችግርእናየጨቡትሰዓቱየበዛነው፡፡ ዱንያንሳያውቅላመናትእናለኀበደደላትሰውመጥፎአገርናት፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ فِي كَبَدٍ [٩٠:٤]

“ሰውንሁሉበእርግጥበልፋትውስጥኾኖፈጠርነው፡፡”(በለድ 4)

ሙዕሚንሰውዱንያንሊያምናትእንደማይገባረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ለኢብኑዑመርእንዲሲሉመከረውታል“ ዱንያላይስትኖርልክእንደእንግዳወይምእንደመንገደኛሁን” (ቡኻሪዘግቦታል)

ምናልባትምንጉሶችእናባለዙፋኖችበደስታእናበምቾትየሚኖሩሊመስልህይችላል፡፡እስኪከ50 አመትበላይያስተዳደረውከበኒኡመያስርወመንግስትመሪዎች

መካከልበቤተመንግስቶችእናታላላቅሕንፃዎችግንባታተዋቂየሆነውንአብዱረህማንናስርየሚለውንስሙ።
ከህይወተህልፈትበኋላበራሱእጅፅሁፍተፅፎየተገኘሲሆንበፅሁፋይህሰውበእርካታእናበደስታያሳለፋቸውቀኖችሲቆጠሩ 14
ቀናቶችብቻሆነውተገኙ፡፡እስኪሁሉምበጭንቀት፣በምጥእናበስቃይእንዳሉተመልከት፡፡
አንድገጣሚየዱንያንሁኔታበአንድነገርላይእንደማይፀናእንደሚገለባበጥእንዲህይገልፀዋል፡፡

◦

◦

◦

አንድገጣሚያንተቅሬታየሌለውሰውቅሬታምመሆኑንእንዲህያብራራል

◦

◦

አንድሙስሊምይህንእውነታያወቀግዜለመጭውአለምስንቅለመያዝጉጉትይጨምራል፡፡
ስለዚህችዱንያእናጠፊስለሆነውፀጋዋየሚኖረውእይታይወርዳል፡፡ከዱንያብልጭልጮችየሆነነገር ቢያመልጠው ወይም
አደጋቢደርስበትተስፋአይቆርጥምአያዝንም፡፡እንዴትዛሬባይጠፋነገበሚጠፋብልጭልጭላይያዝናል?

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል-

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ۗ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۖ فَمَن زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ ۗ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ [٣:١٨٥]

“ነፍስሁሉሞትንቀማሽናት፡፡ምንዳዎቻችሁንምየምትሞሉትበትንሣኤቀንብቻነው፡፡ ከእሳትምየተራቀናገነትንየተገባሰውበእርግጥምኞቱንአገኘ፡፡ቅርቢቱምሕይወትየመታለያመሳሪያእንጅሌላአይደለችም፡፡ ነፍስሁሉሞትንቀማሽናት፡፡ምንዳዎቻችሁንምየምትሞሉትበትንሣኤቀንብቻነው፡፡ ከእሳትምየተራቀናገነትንየተገባሰውበእርግጥምኞቱንአገኘ፡፡ቅርቢቱምሕይወትየመታለያመሳሪያእንጅሌላአይደለችም፡፡ ”(አልኢምራን - 185)

8ተኛ ጥሩእናደጋግወዳጆችንመያዝናከፋናመጥፎሰዎችንመራቅ፡-

ጓደኛ በጓደኛ ላይ ያለውን ተጽእኖ ማንም የሚክደው አይደለም። ጓደኛነታችነውእንደሚባለውማለትነው፡፡የሚጐትትህምጥሩ ሰው
ከሆነወደጥሩቦታመጥፎከሆነምወደመጥፎይሆናል፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ጥሩንእናመጥፎንጓደኛበሚገርምመልኩበምሳሌገልፀውታል
“የጥሩአናየመጥፎጓደኛምሳሌውልክእንደሽቶነጋዴእናብረትቀጥቃጭነው፡፡ሽቶነጋዴውአብረኸውከሆንክሽቶሊቀባህይችላል፡፡
ወይምልትገዛውትችላለህ።ሁሉምቢቀርጥሩሽታታገኛለህ፡፡ብረትቀጥቃጭግንወይልብስህንያቃጥልብሀል፡፡
ከዚህከተረፍክምበመጥፎሽታትሰቃያለህ፡፡”

ጥሩወዳጅከአላህቀጥሎበችግርህግዜአጋዥህነው፡፡በተጨነቅክእናበተጠበብክግዜህሳብህንየሚጋራህናየሚያዝናናህይሆናል፡፡
ጉዳይሲገጥምህጉዳይበማስፈፀምላይአብሮህይቆማል፡፡በኑሮህሂደት
ላይበሚያጋጥሙህጉዳዮችላይከአላህቀጥሎእንደእራስህየሚያስብልህሰውበማግኘትህእርጋታእናእረፍትይሰማሀል፡፡
በተቃራኒውደግሞወጥፎጓደኛበችግርህሰዓትመጀመሪያየሚከዳህናየሚርቅህእሱበመሆኑባለብህችግርላይሌላህዘንይጨምርብህናተስፋእንድ
ትቆርጥያደርግሀል፡፡

9ኛ ወንጀልን መራቅና አመፅን መተወ

ወንጀልን መዳፈር አንድን ሰው ጭንቀታም እና ከደስታ የራቀ እንዲሆን ያደርገዋል፡፡ ይህ የሚሆንበት ምክንያት አላህን ከመታዘዝ ይልቅ ወደ መጥፎ የምትጠራው ንስሜቱን መከተል ስለሚጀምር ነው፡፡ አብዛኛው ንግዜ አንድን ነፍስ በሀቅ ነገር ላይ ካልጠበቅካት ወደ ወንጀል ማምራቷ አይቀርም፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህ ይላል፡-

كَلَّا ۖ بَلْ ۜ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ [٨٣:١٤]

“ይከልከል፤ ይልቁንም በልቦቻቸው ላይ ይሠሩት የነበሩት (ኀጢአት) ደገደገባቸው፡፡”(ሙጠፊፊን 14)

ረሱልም (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ ይላሉ፡-*“አንድ አማኝ ወንጀል ንበሰራ ጊዜ ቀልቡ ላይ ጥቁር ነጥብ ያርፍበታል፡፡ ከዚያ በኋላ ተውበት ካደረገና ማርታን ከጠየቀ ቀልቡ ይፅዳል፡፡ ወንጀልን የሚጨምር ከሆነ ግን ጥቁሩ ሽፋን ምአብሮ ይጭምራል፡፡ “ራነ”(ደገደገባቸው) ብሎ (አላህ በቁርዓን ላይ የተናገረው) እሱን ነው፡፡“ይከልከል፤ ይልቁንም በልቦቻቸው ላይ ይሠሩት የነበሩት (ኀጢአት) ደገደገባቸው፡፡” (ሱነን ኢብኑ ማጃህ)*

አንድ ሙስሊም ወንጀልን ከመዳፈር መቆጠብ አለበት፡፡ ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) የወንጀልን መጥፎነት ሲያብራሩ እንዲህ አሉ፡- *ሰው የውብ ሚጠራው ወንጀል ምክንያት ሲሳይን ይከለከላል፡፡ ቀድርን ዱዓ እንጂ የሚመልሰው የለም፡፡ እድሜን ደግሞ በጎ ስራ እንጂ የሚጨምረው የለም (ኢብኑ ሂባን ዘግበውታል)*

ሶቅራጠስ እንዲህ ይላል፡- ወንጀለኛ ሁል ግዜ ከተጠቂው ይልቅ መከራው ስጥ ነው፡፡ ወንጀለኛ በወንጀሉ ላይ ሳይቀጣ ከቀረ በባሰ መልኩ የከፋ መከራው ስጥ ይወድቃል፡፡ ይህ የሚሆንበት ምክንያት በሰራው ወንጀል ምክንያት ህሊናው ሁል ግዜ ስለሚወቅሰው ነው፡፡ በእውነተኛ ሙስሊሞች መንፈስ ውስጥ የሚነደው ምስሜት ይህ ነው፡፡ አምር ኢብኑ ሠመራ (ረ.ዐ) “ ያረሱለላህ! የእነእገሌን ግመል ሰርቂያለሁና ከዚህ ወንጀሌ አፅደኝ” አለ፡፡ ወደ ተባሉት ሰዎች ነብዩ(ሰ.ዐ.ወ) መልእክት ላኩና እንደተሰረቁ አረጋገጡ፡፡ ከዚያም በረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ትዕዛዝ አማካኝነት የአምር እጅ ተቆረጠ፡፡ ሰዕለባ (ረ.ዐ) እንዲህ ይላል፡- “ የአምር እጅ ስትቆረጥ <ሰውነቴን እሳት ውስጥ ልትጨምር ከነበር ከውካንተ ያፀዳኝ አላህ ምስጋና ይገባው> ሲል ሰምቸዋለሁ፡፡”

10ኛ ከዚህ በፊት ባለፉት ህዝቦች ማስተንተን እና በነሱ መመከር፡፡

ይህን ስታደርግ ምንም ያክል እድሜ ቢኖርህ ምንም ያክል ብልፅግና፣ እድገት እና ሀይል ቢኖርህ መጨረሻቸው ጥፋት፣ ውድመት እና መፍረስ መሆኑን ትገነዘባለህ፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህ ብሏል፡-

أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَبْلِهِم مِّن قَرْنٍ مَّكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّن لَّكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِم مِّدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِن تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُم بِذُنُوبِهِمْ وَأَنشَأْنَا مِن بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ [٦:٦]

“ከበፊታቸው ከክፍለ ዘመናት ሕዝቦች ብዙዎችን ማጥፋታችንን አላዩምን? ለእናንተ ያላስመቸነውን (ለእነርሱ) በምድር ውስጥ አስመቸናቸው፡፡ በእነርሱ ምላይ ዝናምን የተከታተለሲ ኾን ላክን፡፡ ወንዞችንም በሥራቸው እንዲፈሱ አደረግን፡፡ በኃጢአቶቻቸውም አጠፋናቸው፡፡ ከኋላቸውም ሌሎችን የክፍለ ዘመን ሰዎች አስገኘን፡፡” (አንአም6)

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህ ብሏል፡-

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ ۖ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ [٣٠:٩]

“በምድርላይኢይኼዱምናየእነዚያንከበፊታቸውየነበሩትንሰዎችፍጻሜእንዴትእንደነበረአይመለከቱምን? በኃይልከእነርሱምይበልጥየጠነከሩነበሩ፡፡ምድርንምአረሱ፡፡ (እነዚህ) ከአለሟትምየበዛአለሟት፡፡ መልዕክተኞቻቸውምበተዓምራቶችመጡባቸው፤ (አስተባበሉምናጠፉ)፡፡አላህምየሚበድላቸውአልነበረም፤ ግንነፍሶቻቸውንይበድሉነበሩ፡፡” (አርሩም9)

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

وَعَادًا وَثَمُودَ وَقَد تَّبَيَّنَ لَكُم مِّن مَّسَاكِنِهِمْ ۖ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ [٢٩:٣٨]

“ዓድንናሰሙድንም (አጠፋን)፡፡ከመኖሪያዎቻቸውም (ፍርስራሾችበኩልመጥፋታቸው) ለእናንተበእውነትተገለጠላችሁ፡፡ ሰይጣንምሥራዎቻቸውንለእነርሱሸለመላቸው፡፡ከመንገድምአገዳቸው፡፡የማስተዋልምባለቤቶችነበሩ፤ (ግንአላስተዋሉም)፡፡ ”(አልአንከቡት 38)

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا ۖ فَتِلْكَ مَسَاكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَن مِّن بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا ۖ وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ [٢٨:٥٨]

“ከከተማምኑሮዋን (ምቾቷን) የካደችን (ከተማ) ያጠፋናትብዙናት፡፡ እነዚህምከእነሱበኋላጥቂትጊዜእንጅያልተኖረባቸውሲኾኑመኖሪያዎቻቸውናቸው፡፡እኛም (ከእነርሱ) ወራሾችነበርን፡፡ ”(አልቀሰስ 58)

ሙስሊምይህሁሉዱንያእንደምትወገድሲያውቅእርካታ፣ስክነትእናእረፍትይሰማዋል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

وَأَنذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ ۗ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُم مِّن قَبْلُ مَا لَكُم مِّن زَوَالٍ۝وَسَكَنتُمْ فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْأَمْثَالَ۝

“ሰዎችንምቅጣቱየሚመጣባቸውንቀንአስፈራራቸው፡፡እነዚያምየበደሉት « ጌታችንሆይ! ወደቅርበጊዜድረስአቆየን፡፡ ጥሪህንእንቀበላለንናመልክተኞቹንምእንከተላለንና» ይላሉ፡፡ « ከአሁንበፊት (በምድረዓለም) ለእናንተምንምመወገድየላችሁምበማለትየማላችሁአልነበራችሁምን?» (ይባላሉ)፡፡

«በእነዚያምነፍሶቻቸውንበበደሉትሰዎችመኖሪያውስጥተቀመጣችሁ፡፡በእነሱምእንዴትእንደሠራንባቸውለእናንተተገለጸላችሁ፡፡ለእናንተምምሳሌዎችንገለጽንላችሁ፡፡»” (ኢብራሂም 44 - 45)

11ኛበዱንያዊጉዳዮችላይካንተበባሰሁኔታላይያሉሠዎችንመመልከት፡፡

የሰውልጅበእርግጥምበፀጋናበምቾትላይሁኖሳለአያስተውለውም፡፡ነገርግንይህንፀጋናምቾትከሱበታችያሉሰዎችያዩታልይረዱታልም፡፡ የሆነጉዳይገጥሞህየተወሰነብርቢያንስህምንምገንዘብየሌለውሰውእንዳለተገንዘብ፡፡ መንቀሳቀስየማይከለክልህመምነገርካጋጠመህመንቀሳቀስበማይችልበትሁኔታበሽታላይወድቆየሚሰቃይእንዳለአስታውስ፡፡ አንድልጅወልደህከዚያሌላልጅመጨመርባትችል፤ያለውንንብረትበሙሉአስረክቦ “ባባ” የሚለውንየህፃንድምፅቢሰማየሚመኝእንዳለአትርሳ።የአላህመልዕክተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህብለዋል፡- *“ከእናንተየባሱትንተመልከቱ፡፡ ከእናንተበበለጠፀጋላይያሉትንአትመልከቱ፡፡ይህንንማድረጋችሁአላህበናንተላይየዋለላችሁንፀጋእንዳትንቁይረዳችኋል፡፡” (ቡኻሪናሙስሊምዘግበውታል)*

በዱንያዊጉዳይካንተበታችየሆነሰውስትመለከትቀልብህይረጋጋልየአላህፀጋንበሚገባትገነዘባለህ፡፡ ዩኑስኢብኑኡበይድጋርአንድሰውዱንያአንደጠበበችበትሊያማክራቸውመጣ፡፡

ዩኑስም “ በእነዚህአይኖችህልውጫ 100,000 ዲርሃምያስማማህልን?” አለው

ሰውየውም “በጭራሽ”አለ።

ዩኑስም “በእነዚህሁለትእጆችህስ?”

ሰውየውም “አይሆንም” አለ።

ዩኑስም “በሁለትእግሮችህስ?”

ሰውየውም “አይሆንም” አለ።

ከዚያምዩኑስ “ብዙመቶሺዎችንይዘህችግርአሰቃይቶኛልትላለህን?” አሉት።

በአኼራጉዳይላይሲሆንግንአንተንየሚበልጡህንሰዎችነውመመልከተያለብህ፡፡ምክንያቱምጀነትደረጃዎችናክፍሎችስላሏትነው፡፡ መስራትያለብህከፍተኛውንደረጃ (ጀነተልፊርደውስ) ለማግኘትመሆን አለበት፡፡

12ተኛመብቃቃትማለትምየአላህንውሳኔመውደድናሰውንከመለመንመቆጠብ፡፡

ጉዳይህንለአላህአሳልፈህመስጠትአለብህ፡፡ ቁርአናዊናነብያዊአስተምህሮዎችበሙስሊምልብውስጥመብቃቃትንለመትከልትልቅሚናአላቸው፡፡ ይህሁሉታዲያአስፈላጊነቱሙስሊሞችየተረጋጋናየተመቻቸኑሮእንዲሁምከጥላቻ፣ከምቀኝነትእናከክህዳትየፀዳህይወትእንዲኖሩነው፡፡ ይህንመመልከትትችላለህ፡፡በራሳቸውየሚብቃቁሰዎችየሚኖሩትህይወትደስታናርካታየተሞላበትነው፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ۚ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ [٢٠:١٣١]

“ዓይኖችህንምከእነርሱ (ከሰዎቹ) ክፍሎችንበእርሱልንፈትናቸውወደአጣቀምንበት፤ወደቅርቢቱሕይወትጌጦችአትዘርጋ፡፡ የጌታህሲሳይምበጣምበላጭዘውታሪምነው፡፡”(ጣሃ 131)

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህብለዋል:-*“ሙስሉምሆኖበቂየሆነሲሳይአግኝቶአላህበሰጠውነገርላይየተብቃቃሰውበእርግጥምድኗል፡፡” (ሙስሊምዘግቦታል)*

የሰውልጅለዱንያያለውፍቅርረሱል (ሰ.ዐ.ወ)እንዳሉትተፈጥሮአዊነው፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህብለዋል*“ለአዳምልጅሁለትሸለቆየሚሞላገንዘብቢኖርውሶስተኛሊመጨመርይፈልጋል፡፡ የሰውንልጅሆድአፈርእንጂየሚሞምላውነገርየለም፡፡ተውበትላደረገሰውአላህይቀበለዋል፡፡” (ሶሂህአልቡኻሪ)*

ሙስሊሞችለዱንያያላቸውፍቅርእንዲቀንስእናባላቸውነገርእንዲብቃቁነብያዊአስተምህሮዎችትልቅሚናአላቸው፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህአሉ፡- *“ ከናንተመካከልበቤተሰቦቹአማንሆኖ፤በሰውነቱጤነኛሆኖ፤ የዚያንቀንቀለብኑሮትያነጋሰውዱንያበተሟላመልኩፀጋዎቿንለግሳዋለች፡፡”* (ቲርሚዚ)

እውነትነው፡፡ካስተዋላችሁትእኒህዝርዝሮችየአንድቀንሙሉፀጋዎችናቸው፡፡ለነገውማመኖርህንስከአላህውጭማንያውቃል፡፡አዎንለነገ ይቆያሉ ወይስአይቆዩምብለህየማታውቃቸውብዙነገራቶችአሉ፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል -

إِنَّ اللَّهَ عِندَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ ۖ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا ۖ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ [٣١:٣٤]

“አላህየሰዓቲቱዕውቀትእርሱዘንድብቻነው፡፡ዝናብንምያወርዳል፡፡በማሕፀኖችምውስጥያለንሁሉያውቃል፡፡ ማንኛይቱነፍስምነገየምትሠራውንአታውቅም፡፡ማንኛይቱነፍስምበየትኛውምድርእንደምትሞትአታውቅም፡፡ አላህዐዋቂውስጠዐዋቂነው፡፡”(ሉቅማን 34)

13ተኛለአላህትዕዛዝእጅመስጠትናበእርሱምመመካት፡፡

አላህ (ሱ.ወ) በፍጡራኖቹያሻውንሰሪነው፡፡የፈለገውንየሚሰጥየፈለገውንየሚከለክል፡፡ የፈለገውንከፍአድርጎየፈለገውንየሚያዋርድሲሳይንእንደፈለገውየሚያካፍልታላቅአምላክነው፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَن تَشَاءُ وَتَنزِعُ الْمُلْكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَاءُ ۖ بِيَدِكَ الْخَيْرُ ۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ [٣:٢٦]

“(ሙሐመድሆይ!) በል፡- «የንግስናባለቤትየኾንከአላህሆይ! ለምትሻውሰውንግሥናንትሰጣለህ፡፡ ከምትሻውምሰውንግሥናንትገፍፋለህ፡፡የምትሻውንምሰውታልቃለህ፡፡የምትሻውንምሰውታዋርዳለህ፡፡ መልካምነገርሁሉበእጅህ (በችሎታህ) ነው፤አንተበነገሩሁሉላይቻይነህና፡፡”(አልኢምራን 26)

ረሱል(ሰ.ዐ.ወ) እንዳብራሩትየሰውልጅሲሳዩእናቀልቡገናበእናቱሆድውስጥእያለ*ተወስኖለታል። “ሁሉምሰውለመጀመሪያ 40ቀናትበእናቱሆድውስጥበፍትወትጠብታመልኩይቀመጣል፡፡በሚቀጥሉት 40ቀናትውስጥየረጋደምይሆናል፡፡ከዛምቀጥሎበሚቀጥሉት 40ቀናትውስጥልምጥስጋይሆናል፡፡ከዛምበኋላመላኢካይላክናሩህነፍቶአራትነገርእንዲፅፍይታዘዛል፡፡ሲሳዩን፣መሞቻቀኑን፣ስራውን፣ ጥሩወይስየተረገመሰውመሆኑን፡፡ከሱውጭሌላአምላክበሌለውይሁንብኝ፡ ከናንተመካከልየጀነትስራሲሰራከርሞበእሱእናበጀነትመሀከልስንዝርያህልርቀትሲቀርበፊትየተፃፈበትይመጣናየእሳትሰዎችንስራሰርቶወደጀሀ ነምይገባል፡፡ሌላውደግሞየእሳትሰዎችንስራሲሰራከርሞበእሱናበጀሀነምመከልስንዝርያህልርቀትሲቀር በፊትየተፃፈውይመጣናየጀነትሰዎችንስራሰርቶወደጀነትይገባል፡፡” (ቡኻሪዘግበታል)*

ሁሉምሰውበዚህችዱንያላይአላህየወሰነለትንገንዘብምይሁንእድሜያገኛል፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ*“ጅብሪል (ዐ.ሰ) አንዲትነፍስየተፃፈላትንዕድሜእናየተፃፈላትንሲሳይሳትጨርስእንደማትሞትነግሮኛል፡፡ሲሳይፍለጋችሁላይጠንክርበሉ፡፡ ሲሳያችሁመቆየቱበተከለከለመንገድእንድትሄዱአይገፋፋችሁ፡፡አላህዘንድያለውንእሱንበመታዘዝእንጂአይገኝም፡፡”*

14ተኛአላህየወሰነብህንነገርመውደድ፣የማትፈልገውነገርእንኳቢገጥምህአለመቆጣት፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَن تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرْهًا ۖ وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ ۚ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۚ فَإِن كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ أَن تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا [٤:١٩]

“እናንተየመናችሁሰዎችሆይ!
ሴቶችንያስገደዳችሁ ኾናችሁልትወርሱናግልጽንመጥፎሥራካልሠሩበስተቀርከሰጣችኋቸውከፊሉንልትወስዱልታጉላሏቸውምለ እናንተአይፈቀድም፡፡በመልካምምተኗኗሩዋቸው፡፡ብትጠሉዋቸውም (ታገሡ)፡፡
አንዳችንነገርብትጠሉአላህምበእርሱብዙደግነገርንሊያደርግይቻላልና፡፡”(አኒሳዕ 19)

ምናልባትአንተሳታውቅየጠላሃውነገርጥሩ፤የወደድከውነገርደግሞመጥፎሆኖሊገኝይችላል፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ ۖ وَعَسَىٰ أَن تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ وَعَسَىٰ أَن تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ [٢:٢١٦]

“መጋደልእርሱለእናንተየተጠላሲሆንበእናንተላይተጻፈ፡፡
አንዳችነገርንእርሱለናንተየበለጠሲሆንየምትጠሉትመኾናችሁተረጋገጠ፡፡
አንዳችንምነገርእርሱለናንተመጥፎሲሆንየምትወዱትመሆናችሁተረጋገጠ፡፡አላህም (የሚሻላችሁን) ያውቃልግንእናንተአታውቁም፡፡”(አልበቀራህ 216)

15ተኛበሁሉምነገርሰዎችእኩልእንዳልሆኑማመን፡፡

ሰውከሰውመበላለጥየሰውልጅሊቀይረውየማይችለው ከአላህ (ሱ.ወ) የዱንያሕግጋቶችአንዱ መሆኑንመረዳት፡፡ አላህለፈለገውጥበብይህመበላለጥአለብሎየሚያምንሙስሊምቀልቡይረጋጋል፡፡የበለጠውንሰውከመመቀኘትናከመጥላትየፀዳየሆናል፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ ۚ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَادِّي رِزْقِهِمْ عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ ۚ أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ [١٦:٧١]

“አላህምከፊላችሁንበከፊሉላይበሲሳይአበለጠ፡፡እነዚያምበላጭየተደረጉትሲሳያቸውንእጆቻቸውበያዙዋቸው (ባሮች) ላይእነሱበእርሱይተካከሉዘንድመላሾችአይደሉም፡፡ታዲያበአላህጸጋ (ለእርሱተጋሪበማድረግ) ይክዳሉን?”(ነህል 71)

በሌላቦታምአላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

انظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۚ وَلَلْآخِرَةُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا [١٧:٢١]

”ከፊላቸውንበከፊሉላይእንዴትእንዳበለጥንተመልከት፡፡
የመጨረሻያቱምአገርበማዕረጎችበጣምየከበረችናበሙብለጥምየተለቀችናት፡፡”(አልኢስራዕ 21)

16ተኛዱንያዊበሆኑነገራቶች ላይየሰውእጅያለውንአለመመኘትእናአለመመልከት

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ ۚ وَمَا أَنفَقْتُم مِّن شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ ۖ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ [٣٤:٣٩]

«ጌታዬሲሳይንከባሮቹለሚሻውሰውያሰፋል፡፡ለእርሱምያጠብባል፡፡ከማንኛውምነገርየምትለግሱትንእርሱይተካዋል፡፡ እርሱምከሲሳይሰጪዎችሁሉበላጭነው» በላቸው፡፡(ሰበእ 39)

የሰውእጅያለንመመኘትለመብቃቃትእንቅፋትስለሆነእስልምናከዚህተግባርእንድንቆጠብክልከላይዞመጥቷል፡፡ ይህምበደስታየተሞላሕይወትእንድንኖርትልቅሚናይጫወታል - አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۚ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا ۖ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ ۚ وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِن فَضْلِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا [٤:٣٢]

"አላህምከፊላችሁንበከፊሉላይበእርሱያበለጠበትንጸጋአትመኙ፡፡ለወንዶችከሠሩትሥራእድልአላቸው፡፡ ለሴቶችምከሠሩትሥራዕድልአላቸው፡፡አላህንምከችሮታውለምኑት፡፡አላህበነገሩሁሉዐዋቂነው፡፡"(አንኒሳዕ 32)

የሰውእጅ ያለውንከመመኘትናከመሠረታዊፍላጎትውጪላለነገርከመሚሚት፥ ሙስሊምየሆነሰውራሱንእንዲመለከትእናነፍሱንእንዲተሳሰብይመከራል፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡-
ብልጥሰውማለትከምትበኋላላለውሕይወትሰርቶራሱንያዳነነው፡፡
የተሳነሰውብሎማለትደግሞነፍሱስሜቷንእ ንድትከተልየፈቀደላትናከአላህዘንድየጅልምኞትየተመኘነው፡፡(ቲርሚዚ ዘግቦታል)

17ተኛከቅናት፣ጥላቻ፣ተንኮልእናምቀኝነትመጠንቀቅ

እኚህባህሪያቶችየሰውልጅላይደስታንአባርረውመከራያመጣሉ፡፡ አላህበሰጠውነገርላይያልተብቃቃሰውከሱበላይያሉሰዎችንበማየትወደቅናትያመራል፡፡ቅናትደግሞወደበቀል፣ጥላቻእናተንኮልይመራል፡፡

ምቀኛእናተንኮለኛየሆነሰውደግሞከሚመቀኝበትሰውበፊትእራሱነውጉዳትእናመከራውስጥየሚወድቀው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል -

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِ ۖ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُم مُّلْكًا عَظِيمًا [٤:٥٤]

"ይልቁንምሰዎችን (ሙሐመድን) አላህከችሮታውበሰጣቸውነገርላይይመቀኛሉን? ለኢብራሂምምቤተሰቦችመጽሐፍንናጥበብንበእርግጥሰጠንታላቅንምንግሥናሰ ጠናቸው፡፡"(አንኒሳዕ 54)

አላህ (ሱ.ወ) ለመጀመሪያግዜየታመፀበትየኩራትወንጀልእንኳየቅናትውጤትነው፡፡አላህ (ሱ.ወ) አደምንበፈጠረግዜመላኢካዎችን፣ ለአደምእንዲሰግዱሲያዝከምቀኝነትየተነሳኢብሊስየአላህንትዕዛዝአመፀ፡፡

قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَٰذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ أَخَّرْتَنِ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَأَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا [١٧:٦٢]

« ንገረኝይህያበእኔላይያበለጥከውነውን=እስከትንሣኤቀንድረስብታቆየኝዘሮቹንጥቂቶችሲቀሩወደስህተትበእርግጥእስባቸዋለሁ » አለ፡፡ (አልኢስራዕ 62)

እነዚህንደስታከልካይየሆኑበሽታዎችንእንድንርቅረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህሲሉያስተምራሉ፡- *“አትመቀኛኙ፣በሐሰትጨረታአትግቡ፣ አትጠላሉ፣ጀርባምአትሰጣጡአንዳችሁባንዳችሁገቢያመሀልአይግባ፡፡የአላህወንድማማቾችባሪያዎችሁኑ፡፡ ሙስሊምለሙስሊምወንድሙነው፡፡አይበድለው፣አያዋርደው፣አያሳንሰውም3 ግዜወደደረታቸውእያመለከቱተቅዋእዚህነውአሉ፡፡ ለአንድሰውመጥፎነትሙስሊምወንድሙንማሳነስበቂውነው፡፡ሁሉምሙስሊምበሙስሊምላይደሙ፣ክብሩምገንዘቡምሀራምነው፡፡” (ሙስሊምዘግቦታል)*

እስልምናይህንንበሽታበሙስሊሞችለመንድሞቻቸውጥሩነገርበመመኘትእንዲያክሙትያዛል፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِن بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ [٥٩:١٠]

“እነዚያምከበኋላቸውየመጡት « ጌታችንሆይ! ለእኛምለእነዚያምበእምነትለቀደሙንወንድሞቻችንምሕረትአድርግ፡፡ በልቦቻችንምውስጥለእነዚያለአመኑት (ሰዎች) ጥላቻንአታድርግ፡፡ጌታችንሆይ! አንተርኅሩህአዛኝነህና» ይላሉ፡፡” (አልሀሽር 10)

ለወንድሞችህየምትመኘውጥሩነገርከውስጥየመነጨመሆንይኖርበታል፡፡አንድሰውለወንድሙዱዓሲያደርግለሱምእንደሚያገኝረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ተናግረዋል፡፡
“ለወንድሙበድብቅእሱሳያየውድዓያደረገንሰውበዚህጉዳይላይየተሰየመመላኢካአሚንላንተምይሁንእያለዱዓያደርግለታል፡፡”
(ሙስሊምዘግቦታል)

18[ተኛ]ኩራትእናመኮፈስንመተው

የሚኮራሰውደስተኛአይሆንም፡፡ሰዎችንአሳንሶበማየቱ፣በመንጠባረሩእናበመኩራቱምክንያትሰዎችያሳንሱታል፡፡ሰዎችይጠሉታል፡፡ እሱምይጠላቸዋል፡፡በዚህሁኔታላይየተጣበበኑሮይኖርዋል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ ۖ كَبُرَ مَقْتًا عِندَ اللَّهِ وَعِندَ الَّذِينَ آمَنُوا ۚ كَذَٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ [٤٠:٣٥]

“እነዚያ፤የመጣላቸውአስረጅሳይኖርበአላህተዓምራቶችየሚከራከሩ (ክርክራቸው) አላህዘንድናእነዚያምአመኑትዘንድመጠላቱበጣምተለቀ፡፡እንደዚሁአላህበኩሩጨካኝ (ሰው) ልብሁሉላይያትማል፡፡”(ጋፊር 35)

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- “ትቢያንየሚያክልኩራትልቡውስጥያለበትሰውጀነትአይገባም፡፡አንድሰውዒያረሱለሏህ! ሰውእኮልብሱቆንጆ፣ጫማውቆንጆእንዲሆንይወዳል፡፡ረሱልም (ሰ.ዐ.ወ) አላህ (ሱ.ወ) ቆንጆነው፡፡ቆንጆነገርምይወዳል፡፡ ኩራትማለትእውነትንአለመቀበልእናሰዎችንማሳነስነው፡፡” (ሙስሊምዘግቦታል)

19[ተኛ]ከቋጣሪነትመራቅ፡፡

ምክንያቱምቋጣሪነትደስታንአባርሮመከራንስለሚስብነው፡፡
ቋጣሪየሆነሰውሁልግዜበፍራቻናንብረቱንእንዴትእንደሚጠብቅስለሚጨነቅነው፡፡
ሁልግዜመጨመርንእናማደለብንስለሚመኝለኸይርስራም ሆነለራሱበሚያስፈልገሙመልኩወጪአያደርግም፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُم ۖ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ ۖ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ [٣:١٨٠]

“እነዚያምአላህከችሮታውበሰጣቸውገንዘብየሚነፍጉእርሱለእነሱደግአይምሰላቸው፡፡ይልቁንም፤እርሱለነሱመጥፎነው፡፡ ያንንበርሱየነፈጉበትንበትንሣኤቀን (እባብኾኖ) ይጠለቃሉ፡፡የሰማያትናየምድርምውርስለአላህብቻነው፡፡ አላህምበሚሠሩትሁሉውስጥዐዋቂነው፡፡” (አልኢ.ምራን 180)

ቋጣሪየሆነሰውሰዎችስለሚጠሉት፤
የሚሰራውንስራወድደውስለማይቀበሉትእንዲሁምእሱምሰዎችእኔዘንድያለውንይቀሙኛልበሚልፍራቻከሰውጋርአይቀላቀልም፡፡

ረሱል(ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ:-*“ቸርየሆነሰውወደአላህ፣ወደጀነትናወደሰዎችቅርብነው፡፡ከጀሀነምደግሞየራቀነው፡፡ ቋጣሪየሆነሰውደግሞከአላህ፣ከጀነትእናከሰዎችየራቀነው፡፡ወደጀሀነምደግሞየቀረበነው፡፡ ቸርየሆነመሀይምአላህዘንድአላህንከሚገዛቋጣሪሰውየተወደደነው፡፡”* (ቲርሚዚዘግበውታል)

እስልምናሙስሊሞችመስጠትንእንዲያበዙእናቋጣሪእንዳይሆኑይጎተጉታል፡፡
እንዲሁምቋጣሪመሆንእናገንዘብንበተገቢውቦታሳያውልዝምብሎማጠራቀምሀብትንእንደሚያጠፋእናበረካእንደማይኖረውእስልምናያስተምራል፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህብለዋል፡- *“ ባሪያዎችበሚያነጉበትእያንዳንዱቀንሁለትመላኢካዎችይወርዳሉ፤አንደኛው “አላህሆይቸርየሆነንሰውተካው” ሌላኛውደግሞቋጣሪየሆነንሰው (ሀብቱን) አጥፋበት” እያሉዱዓያደርጋሉ፡፡ (ቡኻሪዘግቦታል)*

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) የቋጣሪነትበሽታበሰዎችዘንድየተንበራፋግዜየሚከተላቸውንመከራናችግርአብራርተዋል፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) *እንዲህብለዋል፦ “ በደልንተጠንቀቁበደልየውመልቂያማጨለማነውና፡፡ስግብግብነትንተጠንቀቁ፡፡ ከእናንተበፊትየነበሩሰዎችየጠፉትበሱምክንያትነው፡፡ክብሮቻቸውንእናደሞቻቸውንእርስበእርስእንዲፋሰሱአደረጋቸው፡፡ ” (ሙስሊምዘግቦታል)*

እስልምናይህንንመጥፎባህሪኢማንየሚያጓድልባህሪበመሆኑሙስሊሞችእንዲርቁትየዛል፡፡

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- *“ የጀሀነምጢስእናበአላህመንገድላይየሚገኝ አቧራበአንድባሪያላይአይሰበሰቡም፡፡ እንዲሁምኢማንናስግብግብነትምበአንድባሪያቀልብላይአይሰበሰቡም፡፡ ”* (ሱነንአነሳኢ)

20ኛየሚያጋጥምህንነገራቶች በሙላበትዕግስትናበውዴታመቀበል፡፡በተቃራኒውተስፋመቁረጥእናበአጋጣሚዎችበጣምመናደድንመተው፡፡

ትዕግስትህይማኖታዊግዴታከመሆኑምጋርየሕይወትመሠረትነው፡፡ግብህያለትዕግትተፈፃሚአይሆንም፡፡

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ [٣:٢٠٠]

“እናንተያመናችሁሆይ! ታገሱተበራቱም፡፡ (በጦርኬላላይ) ተሰለፉም፡፡ትድኑምዘንድአላህንፍሩ፡፡”(አልኢ.ምራን 200)

ይህችአለምየፈተናሀገርእንደመሆኗአላህ (ሱ.ወ) እንደተናገረውትዕግስትመሠረታዊአስፈላጊነትአለው፡፡

وَلَنَبْلُوَنَّكُم بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنفُسِ وَالثَّمَرَاتِ ۗ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ [٢:١٥٥]

"ከፍርሃትናከረኃብምበጥቂትነገር፣ከገንዘቦችናከነፍሶችም፣ከፍራፍሬዎችምበመቀነስበእርግጥእንሞክራችኋለን፡፡ታጋሾችንም (በገነት) አብስር፡፡"(አልበቀራ 155)

ትዕግስትከማድረግምበተጨማሪአንተላይጥፋትያጠፋብህንሰውመማርና ይቅርማለትአስፈላጊእንደሆነኢስላምያስተምራል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

وَلَمَن صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ [٤٢:٤٣]

"የታገሰናምሕረትያደረገምሰውይህከምርሮቹ(ከተፈላጊዎቹ) ነገሮችነው፡፡" (ሹራ - 43)

ሁሉምሙስሊምትዕግስትንለመላበስልፋትማድረግይኖርበታል፡፡አላህ (ሱ.ወ) ታጋሾችንእንደሚወዳቸውቃልገብቷል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡- *"አላህታጋሾችንይወዳል"*

ይህንንባህሪለሚላበሱሰዎችወሰንየሌለውምንዳእንዳዘጋጀቃልገብቷል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡- *" ታጋሾችምንዳቸውንየሚያገኙትያለገደብነው፡፡ "*

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- " ከትዕግስትበላይየተሻለናሰፊየሆነስጦታንማንምአልተሠጠም፡፡ " (ቡኻሪናሙስሊም)

እስልምናከችግርበኋላድሎትከሀዘንበኋላደስታእንዳለአብራርቷል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡- *"ከችግርጋርበእርግጥምቾትአልለ፡፡"*

አንድገጣሚየችግሩንግዜእንዲህእያለይገልፃል፡፡

ዱንያጠባብኾፈጣሪዋንባማከር※ትፈታለችብዬሳላስብተፈታች

<u>ትዕግስት 3ዓይነትናቸው፡-</u>

የመጀመሪያው፡- በአላህትዕዛዞችላይመተገስ

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

سَلَامٌ عَلَيْكُم بِمَا صَبَرْتُمْ ۚ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ [١٣:٢٤]

«ሰላምለእናንተይኹን፡፡ (ይህምንዳ) በመታገሳችሁነው፡፡የመጨረሻይቱምአገርምንታምር!» (ይሏቸዋል)፡፡(አራዕድ 24)

ሁለተኛው፡- ከተከለከሉ፣ስሜታዊናብልጭልጭከሆኑነገራቶችበመከልከልመታገስ፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُم بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ ۖ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ
وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا [١٨:٢٨]

“ነፍስህንም፤ከእነዚያጌታቸውንፊቱን (ውዴታውን) የሚሹኾነውበጧትናበማታከሚግገዙትጋርአስታግስ፡፡ የቅርቢቱንምሕይወትሽልማትየምትሻሆነህዓይኖችህከእነሱ (ወደሌላ) አይለፉ፡፡ ልቡንምእኛንከማስታወስያዘነጋነውንፍላጎቱንምየተከተለውንነገሩምሁሉወሰንማለፍየሆነውንሰውአትታዘዝ፡፡”(አልካህፍ 28)

ሶስተኛው፡- አደጋበደረሰሰዓትመታገስ-

مَا أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَمَن يُؤْمِن بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ ۚ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ [٦٤:١١]

“ከመከራም (ማንንም) አይነካምበአላህፈቃድቢኾንእንጅ፤በአላህምየሚያምንሰውልቡን (ለትዕግስት) ይመራዋል፤ አላህምነገሩንሁሉዐዋቂነው፡፡”(ተጋቡን 11)

እስልምናበመጥፎአጋጣሚዎችግዜረሱል (ሰ.ዐ.ወ) በሉያሉትንነገርብሎበመታገስከቁጣ፣ተስፋከመቁረጥእናከፀፀትእንዲታቀብያስተምራል፡፡

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህብለዋል፡- *“ ከናንተመካከልአደጋአጋጥሞት “እኛየአላህነንወደሱምተመላሾችነንአላህሆይበዚህአጋጣሚመንዳኝ፡፡ ከዚህበተሻለመልኩተካኝ” ያለሰውአላህበክስተቱምንዳንይፅፍለታል፡፡የተሻለምነገርይተካዋል፡፡” (አህመድዘግበውታል)*

21ኛ ቁጣንመተውናስሜታዊአለመሆን

ቁጣመጨረሻውወደማያምርነገርትመራለች፡፡ተቆጥቶበሰራውምስራሰውየውህይወቱንበሙሉየማይለቀውቁጭትውስጥይገባል፡፡ ከደስታጎዳናወጥቶወደጭንቀትአለምይገባል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ [٤٢:٣٧]

“ለእነዚያምየኀጢአትንታላላቆችናጠያፎችንየሚርቁበተቆጡምጊዜእነሱየሚምሩትለኾኑት፡፡”(ሹራ 37)

ቁጣውንመቆጣጠርየቻለሰውየህይወቱንችግርሁሉመቋቋምይችላል፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡-
“ጠንካራሰውማለትትግልየሚያሸንፍአይደለም፡፡ነገርግንትክክለኛጠንካራሰውማለትበተቆጣግዜእራሱንመቆጣጠርየሚችልሰውነው፡፡”
(ቡኻሪናሙስሊም)

እራሱንእንደፈለገመቆጣጠርየሚችልሰውትክክለኛውንየደስታስሜትያገኛል፡፡ ምክንያቱምየቻልተኛሰውስራላይእንዲወድቅየምትፈልገውንነፍሱንስለሚያሸንፍነው፡፡

22ተኛ የበደለህንወይምያስቀየመህንሰውይቅርማለት፡፡

ይህተግባርእርስበእርስመፋቀርንያመጣል፡፡ጥላቻንናምቀኝነትንያስወግዳል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

الَّذِينَ يُنفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ [٣:١٣٤]

“ለእነዚያበድሎትምኾነበችግርለሚለግሱት፣ቁጭትንምገቿዎችከሰዎችምይቅርታአድራጊዎችለኾኑት (ተደግሳለች)፡፡ አላህምበጎሠሪዎችንይወዳል፡፡”(አልኢምራን 134)

እንደውምከዚያከፍባለመልኩመጥፎነገርያደረገብህንሰውበጥሩመመለስእንዳለብህእስልምናያስተምራል፡፡
ይህንማድረግመቻልህነፍስያንየማሸነፍትልቅደረጃላይእንዳለህያሳያል፡፡
ይህንግዜልብጥላቻከሚባልነገርጠርቶበደስታእናበወንድማዊስሜትይሞላል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል-

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ۚ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ [٤١:٣٤]

“መልካሚቱናክፉይቱም (ጸባይ) አይተካከሉም፡፡በዚያችእርሷመልካምበኾነችውጸባይ (መጥፎይቱን) ገፍትር፡፡ ያንጊዜያባንተናበእርሱመካከልጠብያለውሰውእርሱልክእንደአዛኝዘመድይኾናል፡፡”(ፉሲለት 34)

23ተኛ በብሩህአስተሳሰብመጓዝናበመጥፎገድአለማመን፡፡

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህብለዋል፡- “ በገድማመንየለምበ“ፋዕል” ሲቀር”ሶሀቦቹም “ፋዕል” ምንድነው?አሏቸው። “ፋዕል” ማለትአንዳችሁየሚሰማውጥሩወሬነው፡፡” (ቡኻሪዘግቦታል)

የሙዕሚኖችመሪየሆኑትነብዩሙሐመድ (ሰ.ዐ.ወ) ጥሩሃሳብየሚያስደስታቸውእናመጥፎገድየሚያስጠላቸውነበሩ፡፡

24ተኛ የሰውንነውርመከታተልእናሰውንበመጥፎከመጠርጠርመቆጠብ፡፡

ሰዎችንበመጥፎየሚጠረጥርሰውሁልግዜእንደፈራእናእንደተሸበረይኖራል፡፡
ምክንያቱምሁልጊዜእያንዳንዱሰውይጎዳኛልብሎስለሚያስብነው፡፡
የሰውንስራየሚከታተልሰውደግሞበሰዎችዘንድየተጠላእናየተገለለይሆናል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ ۖ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا ۚ أَيُحِبُّ
أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ[٤٩:١٢]

“እናንተያመናችሁሆይ! ከጥርጣሬብዙውንራቁ፤ከጥርጣሬከፊሉኃጢአትነውና፡፡ነውርንምአትከታተሉ፡፡ ከፊላችሁምከፊሉንአይማ፡፡አንደኛችሁየወንድሙንስጋየሞተኾኖሲበላውይወዳልን? (መብላቱን) ጠላችሁትም፤ (ሐሜቱንምጥሉት)፡፡አላህንምፍሩ፡፡አላህጸጸትንተቀባይአዛኝነውና፡፡”(አልሁጅራት 12-13)

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- *“ጥርጣሬንከማመንአደራችሁን፡፡ጥርጣሬከመረጃዎችሁሉበጣምየተሳሳተውነው፡፡
የሰውንነውርአትከታተሉ፣አትጠላሉ፣ጀርባለጀርባአትሠጣጡበአላህመንገድላይወንድማማቾችሁኑ፡፡
ወንድሙያጫትንሴትእስኪተዋትወይምእስኪያገባትድረስሴላኛችሁአይጭ፡፡አንዲትንሴትእናእናቷንወይምየእናቷን እህትበአንድላይአያግባ፡
፡ባልዋበሕይወትእያለሚስትያለፍቃዱአትፁም፡፡ያለፍቃዱቤትውስጥሰውአታስገባ፡፡
እሱከሠጣትነገርላይከምታደርገውምፅዋትግማሽአጅርባልያገኛል፡፡
እህቷስታገኘውየነበረውንጥቅምየራሷለማድረግአስባእሷ ንፈትተህከእኔጋርእንሁንአትበል፡፡ለሷአላህየወሰነላትአላትና፡፡”* (በይሀቂዘግቦታል)

ሙስሊምየሆነሰውወንድሙላይያየውንነገርበሙሉበጥሩጎንእንዲተረጉመውታዟል፡፡ይህንማድረጉቀልቡንከማቆሸሽይታደጋል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

لَّوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَٰذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ [٢٤:١٢]

"(ውሸቱን) በሰማችሁትጊዜምእምናንናምእምናትበነሶቻቸውለምንደግንነገርአልጠረጠሩም? ለምንስይህግልጽውሸትነውአላሉም?"(ኑር 12)

ሁለተኛው ኸሊፋ ዑመር ኢብኑል ኸጣብ(ረ.ዐ) እንዲህ ብሏል:- "አንድ ሙስሊም ሰው ከወንድሙ ለሚሰማው ንግግር መልካም ትርጉም መስጠት እየቻለ በመጥፎ መተርጎም አይበቃለትም።"

25[ተኛ] አሁን ስላለህበት ወቅት ብቻ ማሰብ፤ ስለወደፊት አለመጨነቅ እና ያለፈን መርሳት

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَا عَلَىٰ مَا فَرَّطتُ فِي جَنبِ اللَّهِ وَإِن كُنتُ لَمِنَ السَّاخِرِينَ۝أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ۝أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

(የካደች) ነፍስ «እኔከሚሳለቁትየነበርኩሰኾንበአላህበኩልባጓደልኩትዋጸጸቴ» ማለቷን (ለመፍራት)፤ወይም «አላህበመራኝኖሮከሚጠነቀቁትእኾንነበር» ማለቷን (ለመፍራት)፡፡ወይምቅጣቱንበምታይጊዜ «ለእኔ (ወደምድረዓለም) አንድጊዜመመለስበኖረኝናከበጎአድራጊዎቹበኾንኩ» ማለቷን (ለመፍራትመልካሙንተከተሉ)፡፡ (ዙመር 56-58)

ከድሮፀሀፊዎችመካከልአንዱእንዲህብሏል፡- ያለፈነገርሞልቷል፡፡የሚመጣውግዜደግሞድብቅነው፡፡አሁንያለህበትግዜግንያንተነው፡፡ ያለፈውነገርላይመጨነቅያለፈውንአይመልስም፡፡ስለሚመጣውነገርማሰብአሁንያለህበትንስራእንዳትወጣወደኋላይጎትትሃል፡፡ ትኩረትህንአሁንያለህበትስራላይአድርግ፡፡

26[ተኛ]መለገስእናመስጠት፡፡

ደስታየሚገኘውቆጥቋጣበመሆንሳይሆንበመለገስእናበመስጠትነው፡፡እስኪመልካምስራዎችን፡- ለምሣሌየተራበንማብላት፣ የተራቆተንማልበስ፣የተቸገረንመርዳትእናየመሳሰሉትንአይነትስራዎችከሠራህበኋላራስህንጠይቅ፡፡ምንአይነትእርካታነውየሚሰማህ!?

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنكُمْ وَالسَّعَةِ أَن يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا ۗ أَلَا تُحِبُّونَ أَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ [٢٤:٢٢]

"ከእናንተምየችሮታናየክብረትባለቤቶችየኾኑትለቅርብዘመዶችናለድኾችበአላህምመንገድለተሰደዱሰዎችላይሰጡአይማሉ፡፡ ይቅርታምያድርጉ፡፡ (ጥፋተኞቹን) ይለፉም፡፡አላህለእናንተሊምርአትወዱምን? አላህምመሓሪአዛኝነው፡፡"(አንኑር 22)

ነገርግንእስልምናከሠጥጠህናከለገስክበኋላያደረግክለትሰውላይመመፃደቅንአጥብቆይከለክላል፡፡ ምክንያቱምመመፃደቅልታገኘውየነበረውንደስታእናምንዳይነጥቅሃልናነው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُم بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ كَالَّذِي يُنفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۖ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا ۖ لَّا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ [٢:٢٦٤]

"እናንተያመናችሁሆይ! እንደዚያገንዘቡንለሰዎችማሳየትሲልእንደሚሰጠውናበአላህናበመጨረሻውምቀንእንደማያምነውሰውምጽዋቶቻችሁንበመመጻደቅናበማስከፋትአታበላሹ፡፡ ምሳሌውምበላዩዐፈርእንዳለበትለንግድንጋይጋይለኛምዝናብእንዳገኘውናምልጥአድርጎእንደተወውብጤነው፡፡ ከሠሩትነገርበምንምላይ (ሊጠቀሙ) አይችሉም፡፡አላህምከሓዲያንንሕዝቦችአይመራም፡፡"(አልበቀራ 264)

የምትሰጠውናየምትለግሰውነገርከሌለህእንኳሰዎችንበበሻሻፊትመቀበልናበመልካምንግግርአደራ፡፡
ይህንማድረግከበመመፃደቅከምታስከትለውሶደቃየተሻለነው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّن صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذًى ۗ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ [٢:٢٦٣]

"መልካምንግግርናምሕረትማድረግማስከፋትከሚከተላትምጽዋትበላጭነው፡፡አላህምተብቃቂታጋሽነው፡፡"(አልበቀራ 263)

ሙስሊምሰውህይማኖቱእንደሚያስተምረውበሁሉምነገርላይሊጋሽመሆንአለበት፡፡

- ✓ **<u>ፍቅርንመለገስ</u>**፡- ይህንየሚያደርገውምወንድሞቹየሚወዱትንነገርበስራምይሁንበንግግርማስደሰት፡፡
  እነሱንየሚያስቸግራቸውምሆነየሚጠሉትንነገርከመስራትመቆጠብ፡፡
  ይህሁሉታዲያየእስልምናንህግጋትባልጣሰመልኩመሆንይኖርበታል፡፡
  አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

  وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِن قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ۚ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ [٥٩:٩]

  "እነዚያምከበፊታቸውአገሪቱንመኖሪያያደረጉትእምነትንምየለመዱትወደእነርሱየተሰደዱትንሰዎችይወዳሉ፡፡ (ስደተኞቹ) ከተሰጡትምነገርበልቦቻቸውውስጥቅሬታንአያገኙም፡፡ በእነርሱላይችግርቢኖርባቸውምበነፍሶቻቸውላይሌላውንይመርጣሉ፡፡ የነፍሱንምንፍገትየሚጠበቅሰውእነዚያእነሱምኞታቸውንአግኚዎችናቸው፡፡"(አልሀሽር 9)
  ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- *" አንተየዚድኢብኑአሰድሆይጀነትንትወዳለህ? " አዎንአለ። " እንግዴለራስህየምትወደውንነገርለሙስሊምወንድምህምውደድ፡፡"*
- ✓ **<u>ምክርንመለገስ</u>**ይህንየምታደርገውምወደጥሩስራበማመላከትእናከመጥፎተግባርበማስጠንቀቅደስተኛህይወትእንዲኖሩበማድረግነው፡፡
  አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَلْتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

[٣:١٠٤]

“ከናንተምወደበጎነገርየሚጠሩበመልካምሥራምየሚያዙከክፉነገርምየሚከለክሉሕዝቦችይኑሩ፡፡ እነዚያምእነሱየሚድኑናቸው፡፡”(አልኢምራን 104)

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- *“ ዲንማለትምክርነው፡፡ዲንማለትምክርነው፡፡ዲንማለትምክርነው፡፡ሰሃቦቹምለማን? አሉ፡፡ ረሱልም(ሰ.ዐ.ወ) ለአላህ፣ለመፀሀፎቹ፣ለመልዕክተኞቹ፣ለአማኙህዝቦችእናለመሪዎቻቸው”(ኢብኑሂባንዘግቦታል፡፡)*

- **ለሚያስፈልጋቸውሰዎችእናበኸይርመንገድላይገንዘብህንመለገስ**

  አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولَٰئِكَ

لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ [١٣:٢٢]

“እነዚያምየጌታቸውንውዴታለመፈለግየታገሱ፣ሶላትንምአዘውትረውየሰገዱ፣ እኛከሰጠናቸውሲሳይምበምስጢርምኾነበግልጽየመጸወቱ፣ክፉውንምነገርበበጎየሚገፈትሩናቸው፡፡ እነዚያለእነሱመጨረሻይቱምስጉንአገርአለቻቸው፡፡” (አረዕድ 22)

- **በሰዎችዘንድያለህንክብርተጠቅመህበሸምግልናእናጉዳያቸውንበማስፈፀምክብርህንመለገስ፡፡**

  አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

مَّن يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُن لَّهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا ۖ وَمَن يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُن لَّهُ كِفْلٌ مِّنْهَا ۗ وَكَانَ اللَّهُ

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيتًا [٤:٨٥]

“መልካምመታደግንየሚታደግሰውለእርሱከርስዋዕድልይኖረዋል፡፡ መጥፎመታደግንምየሚታደግሰውለእርሱከርስዋድርሻይኖረዋል፡፡አላህበነገሩሁሉላይቻይነው፡፡”(አንኒሳዕ 85)

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ጠያቂወይምባለጉዳይየመጣባቸውግዜ*“ ሸምግሉትመነዳላችሁአላህበመልእክተኛውምላስየፈለገውንይፈርዳል፡፡ ” ይሉ ነበር።(ሶሂህአልቡኻሪ)*

- **በተለያየመልኩመልካምነትንናጥሩነትንመለገስ፡፡**

  ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ*“ ወደአላህዘንድበጣምየተወደደውለሰዎችጠቃሚየሆነሰውነው፡፡ ወደአላህዘንድበጣምየተወደደስራደግሞሙስሊምወንድሙንየሚያስደስትስራነው፡፡ችግሩንማቃለል፣ወይምብድሩንመክፈል፣ ወይምረሀቡንማባረር፡፡ መስጂድውስጥወርኢዕቲካፍከመቀመጥከሙስሊምወንድሜጋርለጉዳዩአብሮመሄድእኔዘንድይበልጥየተወደደነው፡፡ ቁጣውንየተቆጣጠረሰውነውሩንአላህይሸፍንለታል፡፡ ማድረግእየቻለቁጣውንየተቆጣጠረሰውየውመልቂያማአላህቀልቡንውዴታይሞላለታል፡፡ ከሙስሊምወንድሙጋርጉዳዩእስኪያልቅአብሮየሄደሰውእግሮችበሚርዱበትቀንአላህየሱንእግርተደላድሎእንዲቆምያደርገዋል፡፡ ኮምጣጤማርንእንደሚያበላሸውሁሉመጥፎስነምግባርምስራንያበላሻል፡፡ (ጦበራኒዘግቦታል)*

ሙዕሚንለሌላሰውጥሩበመመኘት መንገድላይነው፡፡የእስልምናንጥሪላልደረሰውሰውለማዳረስበሩጫናበጉጉትላይነው፡፡ ይህንየሚያደርገውእሱያገኘውንእርካታናደስታሌሎችእንዲያገኙስለሚመኝእናወደእሳትከሚነዳቸውክህደት (ኩፍር) ሊያላቃቸውስለሚጓጓነው፡፡

ወደሩምገዢሩስቱምከተላኩትሶሀቦችአንዱንምንፈልጋችሁነውአገራችንየመጣችሁት? ሲባል “ የመጣነውማሰዎችንባሪያንከማምለክየባርዮችንጌታወደማምለክ፣ካሉበትዱንያዊጥበትወደአኼራዊስፋት፣ ከሀይማኖቶችአንባገነንነትወደእስልምናፍትህለማውጣትነው፡፡” ብሎ መልሷል።

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ۚ فَإِنِ انتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ [٨:٣٩]

"ሁከትምእስከማትገኝሃይማኖትምሁሉለአላህብቻእስከሚኾንድረስተጋደሏቸው፡፡ ቢከለከሉምአላህየሚሠሩትንሁሉተመልካችነው፡፡"(አንፋል 39)

መለገስሙስሊሙንለይተህየምታደርገውነገርአይደለም፡፡ *ዱንያለአንድሙስሊምገቡንለማሳካትየሚጠቀምባትመሣሪያእንጂበራስዋግብአይደለችም፡፡አነስኢብኑማሊክ (ረ.ዐ) እንዲህይላሉ፡- ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) በእስልምናላይምንምነገርተጠይቀውአያውቁምየሰጡቢሆንእንጂ፡፡አንድሰውፍአንድቀንመጥቶጠየቃቸው፡፡ በሁለትተራራመካከልየነበሩየሰደቃፍየሎችሁሉምእንዲሰጠውአዘዙለት፡፡ሰውየውምወደህዝቦቹተመልሶእንዲህአለ፡፡ "ሕዝቦቼሆይ! እስልምናንተቀበሉ፤መሐመድድህነትንየማይፈራአሰጣጥይሰጣል፡፡"(ሶሂህኢብኑኹዘይማ)*

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- " ጠንካራሙዕሚንከደካማሙዕሚንአላህዘንድበላጭናየተወደደነው፡፡ሁለቱምዘንድግንመልካም ነገርአለ፡፡ ወደሚጠቅምህነገርጉጉትጨምር፡፡በአላህምታገዝ፡፡አይሳንህ (አትሳነፍ)፡፡የሆነነገርሲገጥምህይህንይህንሰርቼበነበርአትበል፡፡ነገርግን "የአላህውሳኔነው፡፡የሚሻውንሰርቷል፡፡" ብለህበል፡፡እንዲህአድርጌበነበርየምትለውንግግርየሸይጧንንስራትከፍታለች፡፡" (ሶሂህሙስሊም)

- ***4ተኛው መሰረት***በአላህመልዕክተኞችማመን

ረሱሎችየምንከተላቸውመሪዎችየምንማርባቸውአስተማሪዎችናቸው፡፡ትክክለኛደስታምሆነወደአላህመቃረብበእነርሱመንገድካልሆነበቀር አይገኝም፡፡ኢብኑልቀይም (ረሂመሁላህ) ዛዱልመዓድክፍል 5 ገጽ 7 ላይእንዲህይላሉ፡-

" የቀልብመድህኒቱለመልዕክተኞችመታዘዝነው፡፡ወደአላህለመዳረስበእነሱመንገድእናእጅእንጂአይሆንም፡፡ የልብመስተካከልማለትጌታዋንማወቅ፣ፈጣሪዋንበስሞቹ፣በባህሪያቶቹእናበተግባሮቹማወቅ፣ ለአላህውዴታጉጉትመኖርእናእሱከከለከላቸውናእሱንከሚያስቆጡነገራቶችመራቅናቸው፡፡ እነዚህንነገራቶችለማወቅየግድመልዕክተኞችንመከተልያስፈልጋል፡፡ መልዕክተኞችንሳይከተልየቀልብጤንነትአገኛለሁብሎያሰበበእርግጥምተሳስቷል፡፡እሱማስሜታዊየሆነየከብትህይወትነው፡፡ ይህንንእናያህንንመለየትያልቻለየሞተሰውነውናበቀልቡህይወትላይያልቅስ!! በጠፋበትብርሃንምያልቅስ፡፡ ብርሀኑበጨለማባህርላይሰምጧልና፡፡

የመጨረሻውቀንአለ፣ከመሞትቡኋላህይወትአለ፣ በሰራነውስራላይማተሳሰብእናመመንዳትአለብሎየሚያምንሰውብዱንያላይብዱንያላይየተወሰደበትነገርካለአኼራላይእንደሚመለስለት

- ***5ተኛው መሰረት***በመጨረሻውቀንማመን

የመጨረሻው ቀን አለ፣ ከሞት በኋላ ሕይወት አለ፣ በሰራነው ስራ ላይ ሒሳብ እና መመንዳት አለ ብሎ የሚያምን ሰው በዱንያ ላይ የተወሰደበት ነገር ካለ አኼራ ላይ እንደሚመለስለት፤ የበደለውወይምድንበርያለፈበትሰውካለበዱንያዊነገርሳይሆንበአጅርየመጪውአለምላይእንደሚካስስለሚያውቅመንፈሱይረጋጋል፡፡ ሩሁስክነትንያገኛል፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ለባልደረቦቻቸውእንደዚህይላሉ፡- " ድሀማለትማንእንደሆነታውቃላችሁ?" ሶሀቦችም "እኛዘንድድሀማለትገንዘብናሀብትየሌለውሰውነው።" አሉ "ከኔሕዝቦችድሀማለትየውማልቂያማሰላት፣ ዘካትእናፆምይዞይመጣናነገርግንአንዱንሰድቧል፣የሌላውንደምአፍሷል፣ሌላውንደግሞደብድቧልለዚህኛውከአጅሩይሰጣል፤ ለዛኛውምከአጅሩይሠጣል፡፡ያለበትንእዳከፍሎሳይጨርስየሱአጅርካለቀየእነሱንወንጀልይቀበበልናወደሳትይንነዳል፡፡"

የአላህን (ሱ.ወ) ፍትህበደንብእወቅ፡፡ፍርዱደግሞለሰውልጅብቻእንዳይመስልህ፡፡ለሁሉምፍጡራኖችነው፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- *"ፍትህለየባለቤቶቿትመለሳለችቀንድያላትፍየልቀንድየሌላትንፍየልየወጋቻትንካሳእንኳንእስኪመለስድረስ" (ኢብኑሂባንዘግቦታል)*

በመጨውአለምየመነሰውበዚህአለምላይያመለጠውእንደጤንነት፣
ገንዘብወይምሰፊሲሳይያለነገርሁሉበተሻለናሊታሰብበማይችልመልኩበመጨውአለምጀነትከገባእንደሚያገኘውያውቃልአላህ (ሱ.ወ)
እንዲህይላል:-

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ [٣٢:١٧]

“ይሠሩትምበነበሩትለመመንዳትከዓይኖችመርጊያለእነርሱየተደበቀላቸውን (ጸጋ) ማንኛይቱምነፍስአታውቅም፡፡”(አስሰጅዳ 17)

*ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- “አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል‘ለደጋግባሪያዎቼአይንኢይታየማታውቀውን፣
ጆሮሰምቶየማያውቀውንበሰውልጅልብውስጥውልበሎየማያውቅንፀጋአዘጋጅቻለሁ፡፡
’ከፈለጋችሁይህንንአንብቡ‘ከዓይኖችመርጊያለእነርሱየተደበቀላቸውን (ጸጋ) ማንኛይቱምነፍስአታውቅም፡፡’” (ቡኻሪ)*

ሙስሊምበዚህችአለምየሚያጋጥሙትንችግሮችእናመከራዎችቀለልአድርጎይይዛል፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ)
ይህሰውጀነትሲገባያሳለፈውንመከራሁሉእንደሚረሳአብራርተዋል፡፡

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህብለዋል፡-
*በዱንያላይበከፍተኛፀጋይኖርየነበረየጀሀነምሰውየውመልቂያማይጥጠራናትንሸንግዜጀሀነምውስጥገብቶእንዲመጣይደረጋል፡፡ከዛይጠየቃል
“ አንተየአደምልጅሆይከዚህበፊትፀጋንአይተህታውቃለህን?ድሎትባንተላይአልፋታውቃለችን?”“ በጌታዬይሁንብኝአይቼአላውቅም
”ይላል፡፡ዱንያላይበጣምችግርያጐሳቆለውንየጀነትሰውይጠራናትንሽግዜጀነትገብቶእንዲመጣይደረጋል፡፡ከዛምይጠየቃል “
አንተየአደምልጅሆይችግርአይተህታውቃለህን?መከራባንተላይአልፋታውቃለችን?”
“በጌታዬይሁንብኝመከራምሆነችግርበጭራሽአግኝቶኝአያውቅም” ይላል፡፡*(ሙስሊምዘግቦታል)

አንድሙስሊምይህንንያመነግዜዱንያንይንቃታል፡፡ሰዎችንከማስቸገርናየሰውንሀቅከመብላትበጣምየራቀሰውይሆናል፡፡እንደውምለጥንቃቄ
ሲልየሰውሀቅንየሚመስልነገርሁሉይሸሻል፡፡
ይህኢማንሰውየውንሁልግዜበዚያችበሒሳብቀንነፃለመውጣትያላሰለሰእናዘውታሪነትያለውጥረትእንዲያደርግናሰዎችንከመበደልእንዲርቅያ
ደርገዋል፡፡

- **<u>6ተኛው *መሰረት*</u>***ጥሩምይሁንመጥፎበቀደ እናቀደርማመን*

ይህማለትያገኘንነገርእንደማይስተንያጣነውነገር ደግሞእንደማያገኘንማወቅማለትነው፡፡በአላህ (ሱ.ወ)
አምናለሁየሚልሰውበቀደ ናቀደርማመንእንዲሁምበተወሰነበትነገርውዴታኖሮትሊቀመጥየግድነው፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል:-

مَا أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَا ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ لِّكَيْلَا
تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

“በምድርምበነፍሶቻችሁምመከራ (ማንንም) አትነካምሳንፈጥራትበፊትበመጽሐፍየተመዘገበችብትኾንእንጅ፡፡ ይህበአላህላይገርነው፡፡ (ይህማሳወቃችን) ባመለጣችሁጺጋላይእንዳታዝኑአላህምበሰጣችሁነገር (በትዕቢት) እንዳትደሰቱነው፡፡ አላህምኩራተኛንጉረኛንሁሉአይወድም፡፡”(አልሀዲድ 22-23)

*ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- “አላህንጠብቀውይጠብቅሀልና፡፡አላህንጠብቀውፊትለፊትህታገኘዋለህ፡፡
በድሎትህግዜወደአላህተዋወቅበችግርህግዜእንዲደርስልህ፡፡ስትጠይቅአላህንብቻጠይቅ፡፡ስትታገዝምበአላህብቻታገዝ፡፡
የሚሆነውነገርሁሉተወስኖአብቅቷል፡፡አላህባልወሰነልህነገርላይሰዎችበሙሉሊጠቅሙህቢለፋአይቻላቸውም፡፡
አላህባልወሰነልህነገርላይሰዎችበሙሉሊጎዱህቢለፋእንኳንአይቻላቸውም፡፡*

ስራህንበትዕግስትእናከእርግጠኝነትጋርመስራትከቻልከፑሩነው፡፡ይህንንካልቻልክግንበትዕግስትብቻምቢሆንስራው፡፡ በምትጠላውነገርላይመታገስብዙትርፍያስገኝልሃል፡፡ከትዕግስትጋርድልከችግርጋርድሎትከከበደሁኔታጋርቀላልሁኔታእንዳለእወቅ፡፡” (ቡኻሪናሙስሊም)

በቀዷእናቀደርማመንሰበቦችንካደረስከቡኋላለሚመጣውነገርእንዳታዝንናእረፍትእናእርጋታእንዲሰማህያደርጋል፡፡

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- *“ጠንካራሙዕሚንከደካማሙዕሚንአላህዘንድበላጭናየተወደደነው፡፡ሁሉምዘንድግንመልካምነገርአለ። ወደሚጠቅምህነገርጉጉትጨምር፡፡በአላህምታገዝ፡፡አይሳንህ(አትሳነፍ) የሆነነገርሲገጥምህይህንይህንሰርቼበነበርአትበል፡፡ነገርግን “የአላህውሳኔነው፡፡የሚሻውንሰርቷል” ብለህበል፡፡እንዲህአድርጌበነበርየምትለውንግግርየሸይጧንንስራትከፍታለች፡፡”* (ሶሂህሙስሊም)

ያለፈነገርላይሙሾአታውርድ፡፡ወደፊትብቻተመልከት፡፡ወደኋላአትዙር፡፡ በሰዎችዘንድየተስፋፋትንአብዛኛውንበሽታብትመለከትየሆነነገርባለማግኘታቸውወይምባጋጠማቸውአጋጣሚላይየሀዘንናየጭንቀትውጤትነው፡፡በአላህናበቀዷቀደርላይትክክለኛእምነትበመያዝበሀዘንእናበጭንቀትከምታተርፋቸውበሽታዎችትድናለህ፡፡ ይህየሚሆነውምከዚህበፊትእንዳልነውስለሰፈነገርመጨናነቅናሙሾማውረድንትተህአሁንስላለህበትናስለወደፊትበማሰብነው፡፡

የሰውንልጅያለበትንሁኔታስናጠናውየሚያስጨንቀውናየሚያስፈራውነገሮችሁሉእስልምናያከማቸውነገራቶችሁነውእናገኛቸዋልን፡፡ እነሱም፡-

1. **<u>ስለሲሳይመጨነቅ፡-</u>**ሲሳይማለትየሰውልጅከምግብምይሁንከመጠጥ ለመኖርየሚያስፈልገውነገርካላገኘምየሚሞትበትነገርነው፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ [٥١:٢٢]

“ሲሳያችሁምየምትቀጠሩትም(ፍዳናምንዳ) በሰማይውስጥነው፡፡”(አዛሪያት 22)

አላህእውነትንተናገረ፡፡የሰዎችሲሳይያለውበሰማይነው፡፡ከሰማይበሚመጣውዝናብሰዎችይኖራሉ፣ቡቃያዎችይበቅላሉ፣ሰዎችይጠጣሉ፡፡ ቃልየተገባልንንዘላለማዊህይወትበሰማይይገኛል፡፡ጀነትምይሁንጀሀነም፡፡አላህ (ሱ.ወ) ለፍጡራኖችበሙሉሲሳያቸውንተያዥሆኗል፡፡ የሰውልጅንምጨምሮ፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَمَا مِن دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا ۚ كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ [١١:٦]

“በምድርምላይምንምተንቀሳቃሽየለችምምግቧበአላህላይያለቢኾንእንጂ፡፡ማረፊያዋንምመርጊያዋንምያውቃል፡፡ ሁሉምግልጽበሆነውመጽሐፍውስጥነው፡፡”(ሁድ 6)

ፍጡራንምንምያህልደካማቢሆኑአላህየወሰነላቸውንሲሳይአያጡም፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَكَأَيِّن مِّن دَابَّةٍ لَّا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ [٢٩:٦٠]

“ከተንቀሳቃሽምምግቧንለመሸከምየማትችለውብዙናት፡፡አላህይመግባታል፡፡እናንተንም(ይመግባል)፡፡ እርሱሰሚውዐዋቂውነውና፡፡”(አንከቡት 60)

ነገርግንአላህ (ሱ.ወ) ተያዥየሆነውለማግኘትለሚለፋናለሚንቀሳቀስነው፡፡አላህ (ሱ.ወ) መርየምንበጣምበተዳከመችበትናበምጥሰዓትላይእያለችእንኳንእንዲህነውያላት፡-

وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا [١٩:٢٥]

“የዘምባባይቱንምግንድወዳንቺወዝውዣትባንቺላይየበሰለንየተምርእሸትታረግፍልሻለችና፡፡”(መርየም 25)

ከሰማይምግብንአውርዶብይአላላትም፡፡ምግቡንለመግኘትሰበብእንድታደርስአዘዛት፡፡ አጠገቧምየነበረውንየተምርዛፍአወዛውዛትምርእንዲወርድላትአደረገ፡፡

ወፎችንእናእንስሳቶችንእንኳንቢሆንቤቶቻቸውእንዲቀመጡአላደረገም፡፡ሲሳይየሚፈልጉበትንመንገድለእያንዳንዱአመቻችቶላቸዋል፡፡ ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- *“በአላህላይትክክለኛውንተወኩልቢኖራችሁኖሮአላህ ወፎችንእንደሚመግበውእናንተንምይመግብነበር፡፡ ጠዋትሆዷባዶሆኖትወጣለችበኋላግንሆዷምልቶትመለሳለች፡፡” (ኢብኑማጃህዘግቦታል)*

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ወፍሲሳይፍለጋጠዋትርቧትእንደምትወጣናስትመለስግንጠግባናለቤቷቀለብይዛእንደምትመለስነውያብራሩት፡፡

ከዚህየምንማረውቁጭብለንሲሳይይመጣልብለንመጠበቅእንደሌለብን ነው፡፡እስልምናይህንንከልክሏል፡፡ ቁጭብለህአላህያበላኛልሳይሆንሰበቡንአድርሰህወደአላህመመካትነውያለብህ፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- *“ አንድሰውገመድይዞእንጨትለቅምበጀርባውተሸክምሸጦቢበላናከሰውፊትአላህቢጠብቀውሰዎችንለምኖከሚሠጡትወይምከሚከለክሉትለ ሱየተሻለነው፡፡” (ቡኻሪዘግቦታል)*

ወደአላህለመመካትሁሉንምመስራትያለብህንነገርሰርተህመሆንይኖርበታል፡፡ወደአላህመመካትያለስራቢሆንኖሮማረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ግመሌንለቂቂያትበአላህልመካ?ብሎለጠየቃቸውሰውእሰራትናበአላህተመካባላሉትነበር፡፡ (ሶሂህኢብኑሂባን)

አንተአላህየወሰነልህንነገርለማግኘትስራተንቀሳቀስ፡፡የዚህማስረጃሲሳይጉልበተኛ፣አዋቂወይምብልሀተኛበመሆንአለመገኘትነው፡፡ ምናልባትአንተብዙየእውቀትደረጃእናብዙየእድልአጋጣሚዎችካሏቸውሰዎችበተሻለየኑሮደረጃላይልትገኝትችላለህ፡፡

የፍጡራኖችሲሳይበሰውእጅሳይሆንበአላህእጅነው፡፡ስለሲሳይህአትፍራ፡፡አትጨነቅም፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል -

قُل لَّوْ أَنتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا لَّأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنفَاقِ ۚ وَكَانَ الْإِنسَانُ قَتُورًا [١٧:١٠٠]

«እናንተየጌታዬንየችሮታመካዚኖችብትይዙኖሮያንጊዜበማውጣታችሁማለቋንበመፍራትበጨበጣችሁነበር፡፡ ሰውምበጣምቆጣቢነው፡፡» (ኢስራዕ 100)

2. አደጋ፣በሽታእናየመሳሰሉትንነገራቶችመፍራት

ሁሉምሰውአደጋንናበሽታንይፈራል፡፡የሰውልጅምንምያህልቢያስብናቢጨነቅየአላህንውሳኔመለወጥአይችልም፡፡ ምናልባትምየሚያተርፈውያለበትንበሽታእናየደረሰበትንአደጋማባባስይሆናል፡፡

አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

وَإِن يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ ۖ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ ۚ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ [١٠:١٠٧]

“አላህምኑዳትንቢያደርስብህከእርሱሌላለእርሱገላጭየለውም፡፡በጎንምነገርቢሻልህለችሮታውመላሽየለም፡፡ ከባሮቹየሚሻውንበእርሱይለይበታል፡፡እርሱምመሓሪአዛኝነው፡፡”(ዩኑስ 107)

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፦ *“የሙዕሚንነገርየሚያስገርምነው፡፡ነገራቶችሁሉለሱበጎናቸው፡፡ ይህደግሞለሙዕሚንእንጂለሌላአልተሰጠም፡፡የሚያስደስትነገርሲያጋጥመውያመሰግናል፡፡ ይህለሱጥሩነውየሚያስከፋነገርሲያጋጥመውይታገሳል፡፡ይህምለሱጥሩይሆንለታል፡፡” (ሙስሊምዘግቦታል)*

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ለሙስሊሞችየሰጡትአስተምህሮምአጋጣሚዎችንበፀጋእንዲቀበሉነው፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ልጇሞትአፋፍላይነውብላመልዕክተኛለላከችባቸውሴትልጃቸውምእንዲህነበርያሏት፡- *“ወደሷ ሂድናየሰጠውምየሚወስደውምለአላህመሆኑን፤ሁሉምነገርእሱዘንድበግዜገደብመሆኑንንገራት፡፡ እንድትታገስናአጅሯንከአላህዘንድእንድትፈልግንገራት፡፡” መልዕክተኛውተመልሶ “እንደምትመጣበአላህምላተናግራለች” አላቸው፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ከሰዓድኢብኑኡባዳእናከሙዓዝኢብኑጀበልጋርበመሆንአብረውሄዱ፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ልጁንአስጠግተውአቀፉትእናነፍሱእየተሰቃየችመሆኑንባዩግዜአነቡ፡፡ሰዓድም‘ያረሱለላህ! ይህምንድንነው?’አላቸው፡፡ ‘ይህማአላህበባሪያዎቹልብውስጥያኖራትእዘኔትናት፡፡አላህከባሪያዎቹመሀልየሚያዝንላቸውአዛኞቹንነው፡፡’ (ሶሂህሙስሊም)*

ሰበቦችንካሟላህበኋላለሚመጣውነገርትዕግስትማድረግአስፈላጊነው፡፡የታመመሰውሕክምናየሚያገኝበትንመንገድይፈልግ፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህይላሉ፡- *“ታከሙአላህምንምአይነትበሽታአላወረደምአብሮመድህኒቱንያወረደቢሆንእንጂ፡፡የሞትናየሽምግልናንሲቀር፡፡” (ሶሂህሙስሊም)*

ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዳብራሩትሁሉምበሽታመድህኒትአለው፡፡ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህብለዋል፡- *“ አላህበሽታንአላወረደምአብሮትመድህኒቱንያወረደቢሆንእንጂ፡፡የሳተውስቶታል፡፡ያወቀውአውቆታል፡፡” (ኢብኑሒባንዘግበውታል)*

3. **ሞትንመፍራት**
   ከሌሊትበኋላቀን፤ከቀንበኋላለሊትመሆኑንእርግጠኞችእንደሆንንሞትምየማይቀርናግድየሆነነገርነው፡፡
   አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል፡-

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ۝وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

“በእርሷ (በምድር) ላይያለውሁሉጠፊነው፡፡የልቅናናየልግሥናባለቤትየኾነውየጌታህፊትምይቀራል፡፡ (አይጠፋም)፡፡ ”(አረህማን 26-27)

ከሱመሸሽምሆነመደበቅየለም፡፡ምክንያቱምከሱስትሸሽወደሱስለምትሄድነው፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ۖ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ [٦٢:٨]

«ያከእርሱየምትሸሹትሞትእርሱበእርግጥአግኛችሁነው፡፡ከዚያምሩቁንናቅርቡንዐዋቂወደኾነውጌታትመለሳላችሁ፡፡ ትሠሩትምየነበራችሁትንሁሉይነግራችኋል» በላቸው፡፡(አልጁምዓ 8)

ስለሞትበራሱዝምብለህማሰቡጥቅምየለውም፡፡ሁልግዜስለሞትየምታስብከሆነስራእንዳትሰራይከለክልሀል፡፡ ሀሳብናጭንቀትይስብብህናደስታንያባርርብሀል፡፡እሱየታወቀቀጠሮናየተወሰነቀንነው፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህይላል-

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ ۖ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ [٧:٣٤]

“ለሕዝብምሁሉየተወሰነጊዜአላቸው፡፡ጊዜያቸውምበመጣወቅትአንዲትንሰዓትአይቆዩም፡፡ (ከጊዜያቱ) አይቀደሙምም፡፡ ”(አዕራፍ 34)

ሞትንየሚፈራኢማንየሌለውወይምኢማኑደካማየሆነሰውነው፡፡አንድሙስሊምበሞትእንዲያምንካስፈለገበትምክንያቶችአንዱበመቀስቀስ፣ለፍርድበመቅረብ፣ጀነትናጀሀነምየሚባሉነገራቶችአሉብሎእንዲያምንስለሚረዳውነው፡፡
ይህንንሁሉአምኖየተቀበለሠውኸይርስራበመስራትስለመጪውአለምዝግጅትያደርጋል፡፡ራሱንአስተካክሎወገኖቹንያስተካክላል፡፡
ባመለጠውነገርላይአይቆጭም፡፡በተበደለውነገርላይሆድአይብሰውም፡፡
ምክንያቱምየዚህሁሉነገርመጨረሻበደልበሚያውቀውአምላክፊትመቅረብስለሆነ፡፡

ይህንንሁሉካወራሁበኋላየእስልምናተከታይነህእንጴ?ብለህብትጠይቅበደስታ፣በግልፅናያለምንምማወላወልአዎንእልሀለው፡፡
ምክንያቱምእስልምናበልቤውስጥለሚመላለሱትጥያቄዎችበሙሉመልስስላገኘሁበትነው፡፡
በሱውስጥተፈጥሮንናአኖየማስተዋልጥበብንየሚፃረርነገርስላጣሁበትነው፡፡በተጨማሪምበአላህበማመን፣ትዕዛዛቶቹንበመፈፀም፣ክልከላዎቹንበመከልከል፣ሰዎችጋርበመተዳደርየራሴንምየሌሎችንምሙብትበመጠበቅ፣ወደጥሩስነምግባርበመጣራት፣
መጥፎስነምግባርንእርቀበመጣልየመንፈስእርካታእናየሩህእርጋታስላገኘሁበትነው፡፡
እስልምናበእነዚህተግባራትሰዎችያላቸውንነገርበሙሉአውጥተውሊያገኙትያልቻሉትንውስጣዊደስታይሠጠኛል፡፡

እራስህንጠይቅከዚህበፊትያመንከውእምነትውስጣዊእርካታእናደስታንሰጥቶሀልን?ይህንንካልሰጠህየውሸትሀይማኖትመሆኑንመረዳትአለብህ፡፡ከምትፈልገውመልኩግማሹንተሰጥቶህከሆነምንደሎሀይማኖትመሆኑንተረዳ፡፡
ደግሞማንኛውምሰውሙሉየሆነነገርእያለበጎደሎነገርረግቶአይቀመጥምናሙሉውንየመፈለግግዴታአለበህ፡፡

ሙሉሀይማኖትየትኛውእንደሆነታውቃለህ?ሙሉሀይማኖትእስልምናብቻነው፡፡
እሱደግሞእጁንዘርግቶምኞትህንበሙሉታገኘለህብሎእየተጣራነው፡፡

ይህሰውወደሀይማኖቱየሚጣራወገንተኛሰውነውብለህልትልትችላለህ፡፡ይህንማለትሙብትህነው፡፡ነገርግንይህንየምለውእኔብቻአይደለሁም፡፡እንደውምሙስሊምያልሆኑታላላቅፍትህዊምሁራኖችያሉትነው፡፡እነዚህሰዎችተጨባጩንአይተውወገንተኛሳይሆኑምስክርየሰጡበትነው፡፡
ለምሳሌ j.s Restler የአረቦችስልጣኔበሚለውመፅሀፍመቅደምላይየተናገረውንተመልከት
“እስልምናንበሶስትአይነትመልኩልንረዳውእንችላለን፡፡አንደኛውሀይማኖትነውብለን፤
ሁለተኛውስርወመንግስትነውብለንሲሆንሶስተኛውደግሞባህልነውብለንነው፡፡ባጭሩለመግለጽራሱንየቻለልዩ ስልጣኔነው፡፡”

ኸረእንደውምበጠላቶቹምአፍምስክርነትያገኘሀይማኖትነው፡፡ “ሀቁጠላቶችየመሰከሩለትነገርነው” የሚልአባባልአለ፡፡
ለእስልምናባለውጥላቻየሚታወቀውMargolith የቁርዓንንትልቅነትእውነቱንእንዳይደብቅአስገድዶታል፡፡እንዲህብሏል፡-
“ቁርዓንከታላላቅሀይማኖቶችመፅሀፍውስጥየላይኛውንደረጃመያዙየሁሉምተመራማሪዎችስምምነትነው፡፡
ምንምእንኳንበእድሜከሁሉምለጋቢሆንምሰዎችላይተፅዕኖፈጣሪበመሆንበኩልከሁሉምበላይነው፡፡
ቁርአንአዲስየሰውልጅአስተሳሰብንእናአመለካከትፈጥሯል፡፡”

ታድያለምንድንነውጠላትየምትሆነው?ወይምግልፅለመሆንለምንድነውእስልምናንየማትቀበለው?አላህንበብቻውአምልኩስለሚልነው?ወይስሰውንማምለክትታችሁአንድአላህንአምልኩስለሚል?ወይስበደልንጥላችሁወደፍትህኑስለሚል?ወይስሁሉምሰውአላህፊትእኩልነውስለሚል?ወይስጎሳንዘርንቀለምንናአስተሳሰብንሳይለይለሁሉምሰውለሙብታቸውዋስትናስለሰጠነው?ወዘተ

የሚቀጥለውክፍልምናልባትህሳብህንሊያስቀይርህይችላል፡፡ከ14 ክፍለዘመንበፊትአንስቶእስከአሁንድረስተከታዮቹበመጨመርላይናቸው፡፡በፅሞናከወገኝነትነትእናስሜታዊነትበፀዳመልኩያነበበሰውተቀብሎታል፡፡በትንሹባይቀበሉእንኳንጠላትከመሆንታቅበዋል፡፡በኢኮኖሚያዊ፣ፖለቲካዊምሆነበጦርዘርፍየእስልምናተከታዮችጠላትብዙከመሆኑምጋርሙስሊሞችንሀይማኖታቸውንእጥብቀውበመያዝእናሀይማኖታቸውንበመማርላይታገኛቸዋለህ፡፡ቀለልያለምሣሌከፈለግክየበፊቱንሶቪየትህብረትንተመልከት፡፡ሙስሊሞችላይከ70 አመትበላይአምባገነንሆኖነበር፡፡መስጂዶቻቸውንአፈረሰባቸው፡፡ስሞቻቸውንአስቀየራቸው፡፡ሀይማኖታቸውንእንዳይተገብሩከለከላቸው፡፡እነሱከመውደቃቸውተከትሎሌላእስላማዊስርወመንግስትተተካእናእንደገናእስልምናአበበ፡፡
ምንምእንኳንበገሀድእስልምናንለመተግበርተከልክለውየነበረቢሆንምውስጣቸውላይግንሁልግዜምአብሯቸውነበር፡፡
ይህምንያሳያል?ይህሀይማኖትትክክለኛናውስጣዊንደስታእንዳገኙበትናከቀልቦቻቸውጋርየማይነጣጠልትስስርውስጥመሆናቸውንአያሳይምን?

አንድእውነትንየሚፈልግአስተዋይስለእስልምናበሚያነብግዜስለመከባበርእናስለመልካምስነምግባርየሚጣራእናበተቃራኒያሉትንነገርየሚከለክልሆኖያገኘዋል።

ዛሬእስልምናንየማይከተሉብዙሰዎችየሚከተሉትሀይማኖትጥማቸውንየሚያረካናደስታንየሚያስገኝላቸውሆኖሊያገኙትአልቻሉም፡፡
ከእስልምናውጭያሉትንነገራቶችሁሉንሞክረዋል፡፡እስልምናንለምንእንደማይሞክሩትአላውቅም።
ምናልባትምየሚመኙትንእርካታናደስታሊያገኙበትይችላል፡፡

○

○

○

○

○

እስኪእራስህንጠይቅለምንድነውእስልምናላይብቻጠላትየበዛው?“የሰውልጅስለማያውቀውነገርላይጠላትነው”ተብሏል፡፡መሀይምአትሁን፡
፡በመሀላችንመሀይምእስኪጠፋድረስተምረህአስተምር፡፡ይህመጀመሪያነው፡፡እራስህንሀቅንለመስማትአዘጋጅ፡፡
እውነተኛውንደስታየሚሰጥህንትክክለኛሀይማኖት እንዲመራህፈጣሪህንለምነው፡፡
ፈጣሪህአንተበእውነትሀቅንለማወቅያለህንጉጉትያየግዜአያዋርድህም፡፡ምክንያቱምአላህ(ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ [٤٠:٦٠]

“ጌታችሁምአለ «ለምኑኝ፤እቀበላችኋለሁና፡፡እነዚያእኔንከመግገዛትየሚኮሩትተዋራጆችቾነውገሀነምንበእርግጥይገባሉ፡፡ ”(ጋፊር 60)

ለምንድነውብዙምዕራባዊምሁራኖች፣
ፀሀፊዎችእናተመራማሪዎችገናስለኢስላምማንበብሲጀምሩየሚወዱትናየሚጣበቁበት?ይህየሚሆንበትምክንያትየእስልምናንትልቅነትበራሳቸውእጥንተውስለተረዱትነው፡፡ከሰውበሰሙትየማጥላያወሬፍርድለመስጠትስላልቸኮሉነው፡፡
ስንትግዜጠፍቶባቸውሲፈልጉትየነበረውንነገርስላገኙበትነው፡፡አነ Leopold weiss, Ethan religion, Lord headley, Rane Gane, Dr greaner እናየመሳሰሉትሰዎችውስጣዊደስታንሊሠጧቸውአልቻሉም፡፡

ከእነዚህተመራማሪዎችመካከልእስልምናንአንብቦያልተቀበለአለ፡፡
ሀይማኖቱንአለመቀበሉግንስለእስልምናውበትእውነታውንከመናገርአላገደውም፡፡ከነሱምመካከል፡- ዶ/ርሎውራሽፌግለሪ፣
ዶ/ርዘግሬድሆንኮህ፣የጀርመኑፀሀፊቶማስከርሊል፣በድሊ፣ቶሎስቲ፣የፈረንሳዩገጣሚላምራቲን፣
“መሐመድየሰውልጆችነፃአውጪተብሎሊጠራይገባል።
አሁንባለንበትዘመንእንደሱአይነትመሪብናገኝአሁንያለውየደፈረሰአለምጠርቶወደሰላምእናደስታየሞላባትአለምትሆንነበር፡፡”
ብሎየተናገረውበርናርድሾውእናወዘተ ....

ነገርግንአንደሰውአንዲሰልምየአላህፍላጐትእናፍቃዱያስፈልጋል፡፡አላህ (ሱ.ወ) እንዲህብሏል፡-

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ [٢٨:٥٦]

“አንተየወደድከውንሰውፈጽሞአታቀናም፡፡ግንአላህየሚሻውንሰውያቀናልእርሱምቅኖቹንዐዋቂነው፡፡”(አልቀሰስ 56)

ይህአንቀፅከስራለመሣነፍእናእውነትንከመፈለግለመቀመጥምክንያትመሆንየለበትም፡፡በእርግጥምመስራትናመልፋትይኖርበታል፡፡
አልይኢብኑአቡጣሊብ (ረ.ዐ)እንዲህይላሉ፡- በበቂዕየመቃብርስፍራላይ “ማርደቅ” በሚባልዛፍስርሳለንረሱል (ሰ.ዐ.ወ) መጡናቁጭአሉ፡፡
እኛምከብበናቸው እናበዙርያቸውቁጭአልን፡፡ከዛምረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ይዘውትበነበረስንጥርጎንበስብለውመጫርጀመሩ፡፡ከዛምእንዲህአሉ፡-

“ከናንተመሀልማንኛችሁምወይምሁሉምነፍስጀነትምጀሀነምምየተወሰነቦታአላቸው።ወይምየተባረከአልያምየተረገመተብሎተፅፎበታል፡፡
አንድሶሀባ “እንዲህከሆነታዲያስራትተንዝምብለንየተፃፈውላይእንመካ? ”አለ፡፡ረሱልም (ሰ.ዐ.ወ)
“የተባረከየተባለውሰውወደደጋግሰዎችስራይሄዳል፡፡የተረገመየተባለውሰውወደመጥፎስዎችስራይሄዳል፡፡ስራችሁንስሩሁሉምየተግገራነው፡
፡የተባረኩሰዎችወደጥሩስራይግገራሉ፡፡የተረገሙትሰዎችወደመጥፎስራይግገራሉ፡፡” ከዛምየሚከተለውን(የቁርአንአንቀፅ) አነበቡ፡፡
*“የሰጠሰውማጌታውንየፈራም፡፡በመልካሚቱም (እምነት) ያረጋገጠ፤ለገሪቱሥራእናዘጋጀዋለን፡፡የሰሰተሰውማየተብቃቃም፤
(በራሱየተመካ)፤በመልካሚቱ (እምነት) ያሰተባበለም፤ለከፉይቱሥራእናዘጋጀዋለን፡፡”*(ሱራአለይል 5-10)፡፡ (ሙስሊምዘግቦታል)

እንዳውምእስልምናንበማጥፋትእናበመዋጋትአላማሲያጤኑየነበሩምስራቃዊያንውበቱን፣ጥራቱን፣
አስተሳሰቡንናሎጂኩንባዩግዜእስልምናንከመቀበልራሳቸውንመቆጣጠርአልቻሉም፡፡D.potterእንዲህትላለች
“የአላህህግየሆነውእስልምናዙርያችንባለውተፈጥሮግልፅሆኖእናገኘዋለን፡፡በአላህትዕዛዝብቻተራራውም፣ኮከቡም፣
ባህሩምየራሳቸውንዱካተከትለውይሄዳሉ፡፡ገፀባህሪያቶቹለፀሀፊዎቻቸውታዛዥእንደሆኑትሁሉ
(ገፀባህሪያቶችየሚናገሩትምሆነየሚተገብሩትየፀሀፊውንክጃሎትእንደሆነውሁሉ)ለአላህደግሞበበለጠመልኩእነዚህሁሉእጅየሰጡፋጡራኖ
ችናቸው፡፡በአለምላይያለሁሉምፍጥረትድንጋዮችንጨምሮለአላህእጅየሰጡናቸው፡፡ከዚህመርህየሚወጣውብቸኛውፍጡርየሰውልጅነው፡፡
አላህለሰውልጅየፈለገውንየመምረጥነፃነትሰጥቶታል፡፡
ከፈለገለአላህትዕዛዝእጅሊሰጥወይምካልፈለገየፈለገውንእምነትእንዲከተልፈቅዶለታል፡፡”

በሚያሳዝንመልኩብዙሰውሁለተኛውንመንገድመርጧል፡፡
አሁንአሁንየመንፈስእርካታንየተጠሙብዙአሜሪካዊያንናአውሮፓውያንእስልምናንእየተቀበሉትነው፡፡
እንደውምእስልምናንየማጥላላትዘመቻየጀመሩትሚሽነሪዎችእናምስራቃዊያኖችሁሉወደእስልምናእየገቡነው፡፡
ይህየሆነበትምምክንያትሀቅየሆነነገርበተፈጥሮክርክሩአሳማኝ ስለሆነእናማጥላላትስለማይቻልነው፡፡

- ከሶስቱሰማያዊሀይማኖቶች (ማለትምእስልምና፣ክርስትናከመበረዙበፊትእናአይሁድነትከመበረዙበፊት) ውጭያሉሀይማኖቶችበሙሉአዕምሮየሚተፋቸው፣መልካምአስተሳሰብያለውናአስተዋይየሆነሰውየማይቀበላቸውናቸው፡፡
- አሪትናመልዕክተኛውሙሣ (ዓ.ሰ) ከቀደምቶቹሀይማኖቶችመሀከልሲሆንከዛበኋላበኢሳ (ዓ.ሰ) አማካኝነትክርስትናመጥቷል፡፡ ነብዩኢሣ (ዓ.ሰ) የነብዩሙሣንሀይማኖትሊያሟላነውየመጣው፡፡ነብዩመሐመድ (ሰ.ዐ.ወ) ደግሞየኢሣን (ዓ.ሰ) ሀይማኖትለሚሟላትነውየመጡት፡፡በነብዩመሐመድ (ሰ.ዐ.ወ) መልዕክተኖችተደመደሙ፡፡ በዚህመሰረትእስልምናከሁሉምሀይማኖቶችምሉዕ እና ሁሉምሰውሊቀበለውየሚገባእንደሆነእንረዳለን፡፡

<u>በእስልምናላይየሚነሱማጥላያዎች</u>

እስልምናጥሩሀይማኖትቢሆንኖሮሁሉምሙስሊሞችሀይማኖታቸውንጠንክርአድርገውይይዙነበርአትበለኝ፡፡
እዚህድምዳሚላይየደረስከውምናልባትአንድወይምሁለትወይምሶስትከበዛምአንድሺመጥፎተግባርየሚሰሩሰዎችአጋጥመውህይሆናል፡፡
ነገርግንእዚህድምዳሜላይእንድትደርስየገፋፋህስሜትምንነውሌሎች ሚልዮንሙስሊሞችንእንዳታይጋረደህ፡፡
ስለእስልምናበትንሽሰዎችባህሪመደምደሚያላይደረስክ፡፡ነገርግንእስልምናትልቅሀይማኖትነው፡፡
እያንዳንዱሀይማኖትበውስጡጥቅሞችንበደንብየተረዱናስርዓቱንበትክክልየሚጠብቁ ሰዎች እንዳሉ ሁሉ በተቃራኒው
ደግሞሀይማኖቱንበትክክልያልተረዱናበትክክልየማይተገብሩይኖራሉ፡፡
ለምሳሌየትራፊክምልክትበከተማዎችላይየተደረገውስርዓትባለውመልኩመኪናዎችእንዲጓዙናየሰውንህይወትለመታደግ ታስቦነው፡፡
አንድሰውወይምሁለትሰውየትራፊክመብራትቢጥሱየከተማውሰውየትራፊክመብራትንአያከብሩምወይምይህየትራፊክመብራትየሚባልነገር
ትክክልአይደለምብለንልንደመድምያስችለናልን?ይህሰውለመጀመሪያዎቹአንድ፣ሁለትወይምሶስትቀንበሰላምሊጓዝይችላል፡፡
ነገርግንህጉንበመጣሱምክንያትህይወቱንየሚያጣበትአልያምበትንሹአደጋየሚደርስበትቀንይመጣል፡፡
ህጉንአክብሮበመሄድከአደጋውራሱንሊያተርፍይችልነበር፡፡እስልምናምልክእንደዚህነው፡፡እዚህ
ጋርየእስልምናንአስተምህሮአጥብቆየሚይዝአለ፡፡
አዛጋርደግሞከዱንያቅጣትከተረፈከአኼራቅጣትየማይተርፍአስተምህሮዎችንየማይከተልናየሚያጎድልይኖራል፡፡

ይህሕግደግሞበሁሉምሀይማኖቶችእንጂበእስልምናብቻየሚታይአይደለም፡፡
አይሁዶችንብንመለከትሁሉምአይሁዳሀይማኖቱንአጥብቆይዟልን?ወይስየሚያጎድልአለ?የክርስትናምሀይማኖትእንደዚሁ ነው።

ሁሉምክርስቲያኖችህይማኖታቸውንአጥብቀውይዘዋልን?ወይስየሚያጓድልይኖራል?መወሰንከባድመሆኑንእርረዳለሁ፡፡ ነገርግንጀግንነትይጠይቃል፡፡

እጅህንይዞወደትክክለኛውመንገድእንዲመራህናልብህንከፍቶትክክለኛውንደስታእንድታገኝአላህንእለምንልሀለው፡፡